

PL

PL

PL

ZAŁĄCZNIK DO RAPORTU ROCZNEGO
DOTYCZĄCEGO FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2003)
DOKUMENT ROBOCZY KOMISJI

SPIS TREŚCI

ZAŁĄCZNIK DO RAPORTU ROCZNEGO DOTYCZĄCEGO FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2003) DOKUMENT ROBOCZY KOMISJI.....	1
ZAŁĄCZNIK DO RAPORTU ROCZNEGO DOTYCZĄCEGO FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2003) DOKUMENT ROBOCZY KOMISJI.....	4
1. Kontekst ogólny	4
1.1. Konwergencja i rozwój gospodarczy w krajach korzystających z Funduszu Spójności	4
1.1.1. Grecja	4
1.1.2. Hiszpania.....	5
1.1.3. Irlandia	6
1.1.4. Portugalia	7
1.2. Warunkowość.....	8
1.3. Przygotowanie kandydujących krajów do wdrożenia Funduszu Spójności	8
2. Wdrażanie zasad i realizacja przyznanej pomocy.....	10
2.1. Koordynacja z inną polityką Wspólnoty	10
2.1.1. Zamówienia publiczne	10
2.1.2. Konkurencja	10
2.1.3. Ochrona środowiska.....	11
2.1.4. Transport	13
2.2. Koordynacja z Funduszami Strukturalnymi: strategia wykorzystania (SRF).....	15
2.2.1. Ochrona środowiska.....	15
2.2.2. Transport	16
2.3. Realizacja budżetu, zobowiązania i płatności	18
2.3.1. Dostępny budżet.....	18
2.3.2. Realizacja budżetu	19
2.3.3. Realizacja budżetu za poprzedni okres (1993-99)	20
3. Przyjęte projekty i przedsięwzięcia.....	21
3.1. Pomoc z Funduszu według kraju członkowskiego	21

3.1.1.	Grecja	21
3.1.1.1	Ochrona środowiska.....	21
3.1.1.2	Transport	22
3.1.2.	Hiszpania (w tym skrajnie położone regiony)	23
3.1.2.1	Ochrona środowiska.....	24
3.1.2.2	Transport	29
3.1.3.	Irlandia	30
3.1.3.1.	Ochrona środowiska.....	31
3.1.3.2.	Transport	32
3.1.4.	Portugalia	34
3.1.4.1.	Ochrona środowiska.....	34
3.1.4.2.	Transport	36
3.2.	Pomoc techniczna i studia.....	37
3.2.1	Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji.....	37
4.	Monitorowanie, kontrole i nieprawidłowości	37
4.1.	Monitorowanie: komitety i misje.....	37
4.1.1.	Grecja	37
4.1.1.1	Komitety monitorujące	37
4.1.1.2.	Misje monitorujące.....	38
4.1.2.	Hiszpania.....	39
4.1.2.1.	Komitety monitorujące	39
4.1.2.2.	Misje monitorujące.....	40
4.1.3.	Irlandia	42
4.1.3.1.	Komitety monitorujące	42
4.1.3.2.	Misje monitorujące.....	42
4.1.4.	Portugalia	42
4.1.4.1.	Komitety monitorujące	42
4.1.4.2.	Misje monitorujące.....	43
4.2.	Inspekcje i wnioski.....	43
4.2.1.	Grecja	43
4.2.2.	Hiszpania.....	44

4.2.3.	Irlandia	44
4.2.4.	Portugalia	45
4.3.	Nieprawidłowości i zawieszenie pomocy	45
5.	Ocena i ewaluacja	46
5.1.	Informacje ogólne	46
5.2.	Badanie i ocena projektów <i>ex-ante</i>	47
5.3.	Współpraca z bankiem EIB podczas rozpatrywania projektu.....	47
5.4.	Gospodarczy i społeczny wpływ Funduszu w krajach członkowskich oraz jego wpływ na gospodarczą i społeczną spójność w Unii Europejskiej, w tym na zatrudnienie	47
5.5.	Program oceny <i>ex-post</i>	48
6.	Dialog międzyinstytucjonalny, działania informacyjne i promocyjne	48
6.1.	Raport roczny za 2002 rok	48
6.1.1.	Parlament Europejski	48
6.2.	Informacje od krajów członkowskich	49
6.3.	Przedsięwzięcia Komisji w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych.....	49

ZAŁĄCZNIK DO RAPORTU ROCZNEGO
DOTYCZĄCEGO FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2003)
DOKUMENT ROBOCZY KOMISJI

1. KONTEKST OGÓLNY

1.1. Konwergencja i rozwój gospodarczy w krajach korzystających z Funduszu Spójności

1.1.1 Grecja

W 2003 roku gospodarka grecka nadal wykazywała optymistyczne tendencje, pomimo mniej korzystnych trendów międzynarodowych. Realny wzrost PKB był rekordowo wysoki osiągając wartość 4,2% w porównaniu z odnotowaną w 2002 roku stopą na poziomie 3,9%, natomiast realny PKB na mieszkańca oszacowano na około 73% średniej EU-15. Siłą motoryczną wzrostu w roku 2003 był popyt krajowy, w szczególności popyt na inwestycje i popyt w zakresie konsumpcji indywidualnej. Wydatki inwestycyjne związane z przygotowaniem do igrzysk olimpijskich oraz wspierane wpływami z unijnych Funduszy Strukturalnych wzrosły o 12,6% w stosunku do poziomu 5,7 % odnotowanego w roku 2002. Dzięki sprzyjającej polityce pieniężnej, a także dzięki większemu dochodowi do dyspozycji wynikającemu z przeprowadzonych w 2002 roku reform podatkowych konsumpcja indywidualna wzrosła o 4,0% (2,8% w roku 2002). Deficyt zewnętrzny uległ w roku 2003 dalszemu pogłębieniu osiągając 7,0% PKB, w porównaniu z wartością 5,2% w roku 2002. Ogólny deficyt budżetowy w roku 2003 szacuje się obecnie na 3,2% PKB, a stopę zadłużenia na 103% PKB¹. Rozbieżność pomiędzy docelową wysokością deficytu ustaloną w poprzedniej aktualizacji programu stabilności (na lata 2003-06) na poziomie 0,9% PKB odzwierciedla przede wszystkim przekroczenie wydatków.

W grudniu 2003 roku Grecja przedstawiła aktualizację swojego programu stabilności na lata 2003-06, zgodnie z którą realny wzrost PKB powinien w roku 2004 osiągnąć 4,2%, a następnie nieco spaść (do 4,0% w roku 2005 i 3,8% w roku 2006) w związku z eliminacją pobudzających gospodarkę czynników związanych z inwestycjami olimpijskimi. Zgodnie z aktualizacją wielkości docelowe ogólnego deficytu budżetowego wynoszą 1,2% PKB na rok 2004 (względem poprzednio przewidywanej wartości na poziomie 1,4% PKB w roku 2003), 0,5% PKB na rok 2005, a w roku 2006 przewidywane jest zrównoważenie wpływów i wydatków budżetowych. Strategia budżetowa oparta jest na utrzymaniu wysokich nadwyżek pierwotnych, konsekwentnym obniżaniu wydatków oraz przyspieszeniu spadku stopy zadłużenia. Przewiduje się, że nadwyżka pierwotna osiągnie w 2004 roku poziom 4,7% PKB i biorąc pod uwagę fakt, że dostosowania budżetowe naborą rozpędu nieco później nadwyżki w latach kolejnych osiągną odpowiednio 5,1% w roku 2005 oraz 5,3% w 2006 roku. Dzięki wzrastającemu udziałowi nadwyżek pierwotnych oraz malejącemu wskaźnikowi przyrostu zadłużenia netto w stosunku do

¹ Szacunkowe wyniki pobrano z przeprowadzonej w maju 2004 weryfikacji marcowych (2004) sprawozdań dotyczących deficytów budżetowych i poziomów zadłużenia, zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 3605/93 ze zmianami z Rozporządzenia (WE) Nr 475/2000.

całkowitego zadłużenia (*stock-flow adjustment*) przewiduje się, że w roku 2006 stopa zadłużenia spadnie do 90,5% PKB.

W swojej Opinii z dnia 10 lutego 2004² na temat aktualizacji Rada uznała, że scenariusz makroekonomiczny jest optymistyczny pod względem oczekiwanego wzrostu i inflacji, przy zagrożonej konkurencyjności zewnętrznej. Ponadto Rada stwierdziła, że chociaż założenia programowe przewidują w okresie objętym programem dostateczny margines zabezpieczający przed przekroczeniem 3% proggu deficytu przy normalnych fluktuacjach makroekonomicznych, niemniej jednak istnieje pewne zagrożenie (jak na przykład powiązane ze scenariuszem makroekonomicznym), chociaż niższe wydatki pierwotne po zakończeniu igrzysk olimpijskich w 2004 roku powinny sprzyjać ograniczeniu deficytu. Rada uznała również, że w latach objętych przedmiotowym programem nie zostaną osiągnięte zawarte w Pakcie Stabilności i Wzrostu średnioterminowe cele budżetowe zakładające osiągnięcie stanu budżetu zbliżonego do poziomu równowagi lub nadwyżki.

1.1.2. Hiszpania

W roku 2003 realny PKB wzrósł o 2,4% (2,0% w roku 2002) w porównaniu z 0,7% wzrostem dla EU-15, powodując ustalenie się realnego PKB na mieszkańca na poziomie około 85% średniej EU-15. Inflacja cen towarów i usług konsumpcyjnych spadła średnio do 3,1% (3,6% w roku 2002), co było przede wszystkim spowodowane obniżeniem cen usług. Pomimo wolniejszego wzrostu niż oczekiwany oraz pomimo przeprowadzenia reformy w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych, cele fiskalne ustalone na rok 2003 w poprzedniej aktualizacji programu stabilności (na lata 2002-06) zostały przekroczone. W porównaniu do pierwotnie założonej na rok 2003 równowagi budżetowej szacuje się, że obecnie budżet wykazuje nadwyżkę w wysokości 0,3% PKB³. Lepsze niż przewidywano wyniki można wyjaśnić kilkoma czynnikami, w tym między innymi wsparciem wzrostu popytu krajowego i prężnością w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, co pomogło utrzymać poziom podatków pośrednich i składek na ubezpieczenie społeczne. Ponadto stosunek zadłużenia do PKB wyniósł 50,8% PKB w porównaniu do poziomu 53,1% przewidywanego w aktualizacji na lata 2002-06.

W styczniu 2004 roku Hiszpania przedstawiła aktualizację swojego programu stabilności na lata 2003-07, zgodnie z którą w kolejnych latach utrzymana będzie dotychczasowa strategia gospodarcza w oparciu o konsolidację fiskalną oraz reformy strukturalne. Stan budżetu mający według pierwotnych przewidywań na rok 2003 wykazać nadwyżkę w wysokości 0,5% PKB, zgodnie z obecnymi założeniami w roku 2004 ma osiągnąć równowagę, a następnie w kolejnych latach 2005, 2006 i 2007 wykazywać niewielkie nadwyżki na poziomie 0,1%, 0,2% i 0,3%. W latach objętych programem przewiduje utrzymanie się na stałym poziomie stosunku przychodów i wydatków pozaodsetkowych do PKB, wynoszących odpowiednio 40,0% i 37,4%, przy jednoczesnym dopuszczeniu wzrostu udziału wydatków kapitałowych w PKB, a co za tym idzie spadku udziału wydatków bieżących. Wynikające z tego nadwyżki pierwotne

² OJ (Dz. Urz.) C 43, 19.2.2004.

³ Szacunkowe wyniki pobrano z marcowych (2004) sprawozdań dotyczących deficytów budżetowych i poziomów zadłużenia, zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 3605/93 ze zmianami z Rozporządzenia (WE) Nr 475/2000.

odpowiadają ciąglemu obniżaniu wskaźnika zadłużenia, którego przewidywany poziom ma w roku 2007 spaść poniżej 44% PKB.

W swojej Opinii z dnia 9 marca 2004⁴ na temat aktualizacji Rada uznała, że całokształt scenariusza makroekonomicznego jest realny, a dynamika wzrostu przewidywana na lata objęte programem zgodna z potencjalną stopą. Stwierdzono, że prognozy budżetowe na każdy rok programu są zgodne z założeniem utrzymania budżetu zbliżonego do poziomu równowagi lub nadwyżki oraz że prognozy budżetowe zapewniają ostateczny margines zabezpieczający przed naruszeniem 3% progu deficytu.

1.1.3. Irlandia

Realny PKB w Irlandii wzrósł w roku 2003 o 1,4%, co oznaczało spowolnienie wyjątkowo wysokiej dynamiki wzrostu odnotowywanej w latach poprzednich. Nominalny PNB na mieszkańca wynosi nieco powyżej 100% średniej EU-15⁵. Chociaż wzrost konsumpcji w roku 2003 utrzymał się na stosunkowo zdrowym poziomie, irlandzka gospodarka odnotowała wyraźny spadek w działalności inwestycyjnej oraz istotne obniżenie udziału stron zewnętrznych we wzroście w porównaniu do lat poprzednich. Rynek pracy wykazywał pewną dynamikę – stopa bezrobocia wzrosła tylko nieznacznie, a zatrudnienie utrzymało tendencję wzrostową, aczkolwiek na niskim poziomie. W kontekście słabego wzrostu, w roku 2003 inflacja zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (HICP) znacznie wyhamowała spadając z 4,7% w styczniu do 2,9% w grudniu. Szacuje się, że ogólne saldo budżetu państwa za rok 2003 zamknie się nieznaczną nadwyżką w wysokości 0,2% PKB⁶. Jest to znacznie lepszy wynik niż deficyt na poziomie 0,7% PKB zakładany w poprzedniej aktualizacji programu stabilności (na lata 2003-05). Odchylenie od wartości docelowej odzwierciedla przede wszystkim zaniżenie wpływów z podatków oraz niższe niż zaplanowano w budżecie wydatki, w szczególności z tytułu płatności odsetek i inwestycji publicznych.

Ostatnia aktualizacja irlandzkiego programu stabilności obejmująca lata 2004-06 została dokonana w grudniu 2003 roku. Program zakłada docelową stopę deficytu na poziomie 1,1% PKB w roku 2004, a następnie na poziomie zbliżonym do poziomu równowagi (1,4% w roku 2005 i 1,1% w roku 2006). Na lata 2003 – 2006 przewidywane jest zmniejszenie stosunku wydatki-PKB, co wynika ze stopniowego obniżania wydatków publicznych, które nie jest jednak wystarczające do zrównoważenia ciągle występującego znacznego spadku przychodów budżetowych. W aktualizacji przewiduje się, że stosunek zadłużenia utrzyma się na tym samym niskim poziomie – około jednej trzeciej PKB.

W swojej Opinii z dnia 10 lutego 2004⁷ na temat aktualizacji Rada uznała, że scenariusz makroekonomiczny będący podstawą aktualizacji jest realistyczny oraz że

⁴ OJ (Dz. Urz.) C 68, 18.3.2004.

⁵ Rozbieżność pomiędzy PKB a PNB jest w Irlandii znacznie większa niż w innych krajach objętych funduszem spójności ze względu na dużą repatriację zysków przez spółki wielonarodowe prowadzące działalność w Irlandii. Na przykład w roku 2003 PNB stanowił zaledwie około 83% PKB.

⁶ Szacunkowe wyniki pobrano z marcowych (2004) sprawozdań dotyczących deficytów budżetowych i poziomów zadłużenia, zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 3605/93 ze zmianami z Rozporządzenia (WE) Nr 475/2000.

⁷ OJ (Dz. Urz.) C 43, 19.2.2004.

średnioterminowy cel budżetowy zakładający osiągnięcie przez budżet stanu zbliżonego do równowagi ustalony w Pakcie Stabilności i Wzrostu powinien zostać osiągnięty do końca okresu objętego programem. Prognozowana w ramach przedmiotowego programu pozycja budżetowa zapewnia przy normalnych fluktuacjach makroekonomicznych dostateczny margines zabezpieczający przed naruszeniem prognozy deficytu ustalonego na poziomie 3% PKB. Ponadto Rada stwierdziła, że przewidywana sytuacja budżetowa w istotnym zakresie odzwierciedla wdrożenie intensywnego programu inwestycji publicznych, w którym stosunek inwestycji państwowych do PNB przez cały okres trwania programu wynosi średnio 5%.

1.1.4. Portugalia

W następstwie osłabienia koniunktury trwającego od 2001 roku w 2003 roku odnotowano w gospodarce kryzys, w wyniku którego zgodnie z szacunkami nastąpił spadek realnego PKB o 1,3%. Realny PKB na mieszkańca szacuje się na poziomie około 67% średniej EU-15. Według szacunków popyt krajowy w roku 2003 zmniejszył się blisko o 2,5%, podczas gdy udział bilansu zewnętrznego netto szacowany jest na około 1,5%. W Portugalii wpływ osłabienia koniunktury gospodarki europejskiej został wzmocniony trwającymi przystosowaniami w gospodarce, które odzwierciedlają korektę budżetów zarówno gospodarstw domowych, jak i firm po rekordowym zwiększeniu poziomu zadłużenia w ostatnich latach. Szacuje się, że ogólny deficyt budżetu państwa za rok 2003 wyniósł 2,8% PKB⁸, co należy porównać z deficytem w wysokości 2,4% ustalonym w poprzedniej aktualizacji programu stabilności (za lata 2003-2006). Realizacja budżetu została poważnie utrudniona przez nieprzewidzianą skalę kryzysu ekonomicznego, który doprowadził do ogromnego obniżenia wpływów podatkowych (nie uwzględniając tu jednorazowych środków w formie sprzedaży zaległości podatkowych i dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne). Z drugiej strony dla kontrastu należy zaznaczyć, że władze portugalskie odniosły duży sukces w zakresie ograniczania wydatków – wprowadzono zaplanowane restrykcje. Stopa wzrostu łącznych bieżących wydatków pierwotnych zmniejszyła się z 8,9% w roku 2001 do 7,1% w roku 2002 oraz 4,2% w roku 2003. Przychody i wydatki budżetowe na tym poziomie w normalnej sytuacji doprowadziłyby do powstania w 2003 roku deficytu przekraczającego 3% PKB, ale w celu zapobieżenia temu, władze zastosowały dwa jednorazowe środki o łącznej wartości 2% PKB.

Ostatnia aktualizacja programu stabilności obejmująca lata 2004-07 została złożona w grudniu 2003 roku. Biorąc pod uwagę znaczną redukcję prognoz dotyczących wzrostu, dotychczasowa ścieżka mająca na celu obniżenie deficytu została odroczone. Na lata 2004-07 aktualizacja przewiduje stopniową redukcję stosunku deficytu do PKB, w wyniku czego do końca okresu objętego programem deficyt budżetowy osiągnie poziom nieco powyżej 1% PKB (2,8% w roku 2004, 2,2% w roku 2005, 1,6% w roku 2006 oraz 1,1% w roku 2007). Strategia konsolidacji budżetowej bazuje bardziej na ograniczeniu wydatków, aniżeli na wzroście przychodów podatkowych. Prognozowany wskaźnik zadłużenia ma w roku 2004 wynieść 60% PKB i spaść do 57% w roku 2007.

⁸ Szacunkowe wyniki pobrano z marcowych (2004) sprawozdań dotyczących deficytów budżetowych i poziomów zadłużenia, zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 3605/93 ze zmianami z Rozporządzenia (WE) Nr 475/2000.

W swojej Opinii z dnia 9 marca 2004⁹ na temat aktualizacji Rada uznała całokształt scenariusza makroekonomicznego jako realny, jednakże uznano, że osiągnięcie założonych w aktualizacji celów budżetowych jest obarczone dużym ryzykiem ze strony na przykład niedoboru przychodów podatkowych w roku 2004, czy też ryzykiem „poślizgu” podczas hamowania wzrostu wydatków, w szczególności w zakresie transferów socjalnych.

1.2. Warunkowość

Rozporządzenie Rady dotyczące Funduszu Spójności¹⁰ przewiduje warunkowy charakter finansowania z Funduszu. W szczególności istnieje zakaz finansowania jakichkolwiek nowych projektów, a w przypadku projektów zasadniczych – żądnych nowych etapów tego typu projektów, jeżeli Rada, działając na polecenie Komisji, kwalifikowaną większością głosów stwierdzi, że dany kraj członkowski nie wdrożył swojego programu stabilności lub konwergencji w sposób zapewniający uniknięcie powstania nadmiernego deficytu.

W Portugalii ogólny deficyt budżetowy w roku 2001 osiągnął poziom 4,4% PKB, a zatem przekroczył 3% PKB ustalone w Traktacie jako punkt odniesienia. Na podstawie dowodów zaistnienia tej sytuacji¹¹ od dnia 24 września 2002 roku Komisja zainicjowała względem Portugalii procedurę stosowaną w przypadku wystąpienia nadmiernego deficytu, a 16 października przyjęła Opinię stwierdzającą istnienie w Portugalii nadmiernego deficytu. Dnia 5 listopada na podstawie zaleceń Komisji, zgodnie z Artykułem 104(6) Traktatu Rada podjęła w tej kwestii decyzję oraz przyjęła zalecenia skierowane względem Portugalii, mające na celu zlikwidowanie stanu nadmiernego deficytu zgodnie z Artykułem 104(7). Komisja nie nakazała Portugalii wstrzymania korzystania z Funduszu Spójności, ponieważ władze portugalskie podjęły stosowne działania zgodne z zaleceniami. W roku 2002 i 2003 ogólny deficyt budżetowy w Portugalii wyniósł odpowiednio 2,7% i 2,8% PKB, a zatem był zgodny z zaleceniami. Dnia 11 maja 2004 roku na podstawie zalecenia Komisji, Rada odrzuciła decyzję o istnieniu nadmiernego deficytu w Portugalii.

W Grecji ogólny deficyt budżetowy osiągnął w roku 2003 poziom 3,2% PKB. W dniu 19 maja 2004 roku Komisja zainicjowała względem Grecji procedurę stosowaną w przypadku wystąpienia nadmiernego deficytu, a 24 czerwca przyjęła Opinię stwierdzającą istnienie w Grecji nadmiernego deficytu. Dnia 5 lipca na podstawie zaleceń Komisji, zgodnie z Artykułem 104(6) Traktatu Rada podjęła w tej kwestii decyzję oraz przyjęła zalecenia skierowane względem Grecji, mające na celu zlikwidowanie nadmiernego deficytu do końca 2005 roku zgodnie z Artykułem 104(7).

1.3. Przygotowanie kandydujących krajów do wdrożenia Funduszu Spójności

W latach 2004-06 przeznaczono 24 mld € (ceny bieżące) na pomoc strukturalną dla 10 krajów wstępujących do Unii. Ponad jedna trzecia tych środków (8,5 mld €) została przydzielona na Fundusz Spójności.

⁹ OJ (Dz. Urz.) C 68, 18.3.2004.

¹⁰ Artykuł 6 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1164/94 ze zmianami z Rozporządzenia (WE) Nr 1264/1999.

¹¹ Szacunkowe wyniki za rok 2001 pobrano z wrześniowych (2002) sprawozdań dotyczących deficytów budżetowych i poziomów zadłużenia, zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 3605/93 ze zmianami z Rozporządzenia (WE) Nr 475/2000.

Tabela: Podział środków z Funduszu Spójności dla krajów wstępujących do Unii: lata 2004-06

Kraj	Przydziały średniej wielkości (mln € – ceny w roku 2004)
Cypr	53,94*
Republika Czech	936,05
Estonia	309,03
Węgry	1 112,67
Łotwa	515,43
Litwa	608,17
Malta	21,94
Polska	4 178,60
Słowacja	570,50
Słowenia	188,71
Łącznie	8 495,04

* W tym Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa (FIFG)

Z chwilą akcesji w dniu 1 maja 2004 roku osiem z dziesięciu krajów korzystających z instrumentu IPSA przestanie z niego korzystać, ale w zamian za to razem z Cyprzem i Malcią będzie im przysługiwało korzystanie z Funduszu Spójności. W celu przygotowania tych krajów do płynnego i terminowego przejścia do Funduszu Spójności Komisja przeprowadziła w roku 2003 szereg działań:

- Rozpoczęto konsultacje pomiędzy władzami nowych krajów członkowskich a Komisją, mające na celu nakreślenie jednolitej strategii wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-06, które wyznaczałyby główne obszary priorytetowej pomocy oraz ich finansowy podział, jak również definiowały rolę różnorodnych władz krajowych w zakresie zarządzania Funduszem.

Do końca roku 2003 Komisja przekonsultowała strategię wykorzystania dla wszystkich krajów wstępujących, za wyjątkiem dla Czech i Słowacji. W związku z tym, zgodnie z Traktatem Akcesyjnym, wydatki w ramach Funduszu Spójności w tych krajach będą przysługiwały począwszy od 1 stycznia 2004 roku.

- Biorąc pod uwagę wielkość zasobów dostępnych dla krajów wstępujących w ramach Funduszu Spójności w porównaniu do przedakcesyjnych instrumentów finansowych, podjęto szereg czynności doradczych w celu udzielenia pomocy zainteresowanym krajom w przygotowaniu projektów na wysokim poziomie dotyczących transportu i ochrony środowiska, które zostaną ubiegać się będą o dofinansowanie z Funduszu Spójności.

- Pomoc techniczna realizowana z inicjatywy Komisji nadal koncentrowała się na szkoleniu władz krajów wstępujących w zakresie zamówień publicznych, ze szczególnym naciskiem na implikacje nowych rozporządzeń finansowych, jak również w zakresie przedsięwzięć publiczno-prywatnych prowadzonych w sektorach użyteczności publicznej.

- Ponadto Komisja nadal przeprowadzała audyty systemów zarządzania finansami i kontroli w nowych krajach członkowskich, jak również formułowała zalecenia mające na celu ich poprawę. Komisja zachęcała także kraje przystępujące korzystające z instrumentu ISPA do przejścia na plan systemu EDIS (Rozszerzony Zdecentralizowany System Wdrażania) w celu uzyskania pozytywnego certyfikatu za Etap 3 (ocena zgodności) od audytora zewnętrznego. W wyniku tych działań do końca roku 2003 pięć z ośmiu krajów ukończyło Etap 3 w jednym lub dwóch sektorach interwencji i wystąpiło z wnioskiem o przyznanie częściowego lub pełnego systemu EDIS (Etap 4).

2. WDRAŻANIE ZASAD I REALIZACJA PRYZNANEJ POMOCY

2.1. Koordynacja z inną polityką Wspólnoty

2.1.1. Zamówienia publiczne

Komisja zwraca szczególną uwagę na to, aby dopilnować rygorystycznego stosowania legislacji Wspólnoty dotyczącej zakupów publicznych, w szczególności podczas realizacji projektów dofinansowanych z Funduszu Spójności.

Z chwilą składania wniosku, w formularzu wykorzystywanym do tego celu od aplikantów wymaga się przesłania kopii dokumentów dotyczących ogłoszonych przetargów oraz innych informacji potwierdzających prawidłowość przeprowadzenia procedury przyznawania kontraktów. Jeżeli w chwili składania wniosku kontrakt nie został jeszcze przyznany, wówczas od kraju członkowskiego będącego beneficjentem wymaga się podczas dokonywania okresowych płatności lub składania finalnego raportu dostarczenia informacji na temat przestrzegania zasad przyznawania kontraktów publicznych.

Podczas inspekcji Komisja podejmuje rutynowe kontrole sprawdzające przestrzeganie stosownych dyrektyw Wspólnoty dotyczących zamówień publicznych oraz poprawności procedur przetargowych.

W konsekwencji wszczęcia w 2001 roku względem Portugalii postępowania w związku z nieprzestrzeganiem dyrektyw w sprawie zamówień publicznych, a mianowicie w związku z naruszeniami dotyczącymi przyznawania koncesji spółkom będącym pod kontrolą spółki macierzystej Águas de Portugal, nie przyjęto żadnych nowych projektów, w których planowanym wykonawcą zamówienia miała być spółka kontrolowana przez wspomniany holding. Sprawa została zamknięta dopiero w 2003 roku po wprowadzeniu zmian w legislacji portugalskiej.

2.1.2. Konkurencja

Rozporządzenie (WE) Nr 1164/94 powołujące Fundusz Spójności przewiduje, że przydzielając pomoc z Funduszu należy w szczególności przestrzegać zasad polityki konkurencji. W związku z tym Wspólnota w ciągu całego roku 2003 prowadziła inspekcje w formie wstępnego badania wniosków o finansowanie w świetle zasad regulujących pomoc państwową.

Wsparcie finansowe z Funduszu jest skierowane przede wszystkim na projekty infrastrukturalne w transporcie oraz projekty dotyczące ochrony środowiska

(uzdatnianie wody i utylizacja odpadów). Tego typu pomoc nie daje konkretnym firmom żadnych specjalnych korzyści, o ile przestrzegane są zasady dotyczące zamówień publicznych i wszyscy operatorzy spełniający wymagane kryteria techniczne i prawne mają zagwarantowany swobodny dostęp do infrastruktury.

2.1.3. Ochrona środowiska

Fundusz Spójności ma ogromny wkład w ogólne cele polityki ochrony środowiska dotyczące zrównoważonego rozwoju, a w szczególności osiągnięcia priorytetów ustalonych w VI Programie Działań – przede wszystkim w zakresie gospodarki zasobami naturalnymi, odpadami i w zakresie zmiany klimatu.

W roku 2003 Fundusz Spójności kontynuował swoje działania w zakresie wdrażania w praktyce legislacji dotyczącej ochrony środowiska, zarówno poprzez bezpośrednie finansowanie infrastruktury oczyszczania ścieków i utylizacji odpadów oraz infrastruktury zaopatrującej w wodę pitną, jak również poprzez kontrolę prawidłowego stosowania określonych dyrektyw, traktując je jako warunek wstępny do otrzymania środków pomocowych. Dotyczy to zarówno dyrektyw merytorycznych o dużym zasięgu przestrzennym (np. o ochronie środowiska naturalnego, czy utylizacji odpadów i oczyszczaniu ścieków), jak również dyrektywy o ocenie oddziaływania na środowisko niektórych planów i programów (EIA).

Woda pitna

Polityka dotycząca ochrony środowiska, w szczególności w zakresie gospodarki wodnej, uległa w ostatnim czasie znacznemu rozwojowi. W związku z tym, w celu uwzględnienia postanowień Dyrektywy 2000/60/WE (dyrektywa ramowa o polityce wodnej¹²) Komisja rozesłała krajom członkowskim „wytyczne” dotyczące warunków kwalifikowania się zapór wodnych.

Ścieki

Poziom finansowania projektów dotyczących oczyszczania ścieków komunalnych uzależniony jest od oznaczenia strefy (strefy o mniejszej wrażliwości, o normalnej wrażliwości oraz o wysokiej wrażliwości) zgodnie z postanowieniami Dyrektywy 91/271/EWG.

Podczas dokonywania oceny wniosków o dofinansowanie Komisja bierze także pod uwagę możliwość uwzględnienia projektów w zintegrowanych systemach działania oraz włączenia ich w plany dotyczące danego zlewiska.

W roku 2003 rozesłano do krajów członkowskich konkretne wytyczne dotyczące składania wniosków o pomoc finansową w sytuacji toczącego się postępowania o naruszenia¹³. Wytyczne dotyczyły wniosków o dofinansowanie zakładów, które uznano za pożyteczne lecz niedostateczne, aby spełnić wymogi Dyrektywy oraz które zostały zaakceptowane przez Komisję.

¹² Pismo rozesłane do krajów członkowskich dnia 23 czerwca 2003 roku.

¹³ Pismo nr 27935 z dnia 3 lipca 2003 r

Ocena oddziaływania na środowisko (EIA)

Generalnie wymaga się, aby projekty objęte Dyrektywą 88/337/EWG znowelizowaną Dyrektywą 97/11/WE spełniały procedurę EIA oraz były zgodne z Artykułem 6 Dyrektywy 92/43/EWG (Dyrektywa Siedliskowa). Umożliwia to budowę potencjalnie szkodliwej dla środowiska infrastruktury, nawet wówczas, gdy spełnia ona surowe wymagania w zakresie oddziaływania na środowisko oraz gdy przeprowadzono stosowne konsultacje kompetentnych władz zajmujących się ochroną środowiska, a także pomimo zaangażowania publicznego. W niektórych przypadkach zastosowane zostały środki mające na celu zminimalizowanie i zrównoważenie wpływu takich projektów.

Odpady stałe

Ocena wniosków o finansowanie obiektów utylizacji odpadów komunalnych dokonywana jest przez Komisję w świetle polityki i legislacji obowiązującej w tym sektorze. Istnienie planu zagospodarowania odpadów stałych jest warunkiem wstępnym uzyskania zatwierdzenia projektu, który ma być dofinansowany.

Inwestycje prowadzone w tej dziedzinie przyczyniają się do istotnego spadku emisji metanu z wysypisk odpadów. Zredukowanie emisji nastąpiło w wyniku stosowania Dyrektywy 1999/31/WE ograniczającej ilość odpadów ulegających biodegradacji składowanych na wysypiskach oraz dotyczącej odzyskiwania gazu.

Zmiana klimatu

Wnioski zawarte w raporcie z realizacji planu działań przewidzianych Protokołem Kyoto¹⁴ wskazują, że o ile kraje członkowskie nie podejmą dalszych, nowych kroków przewiduje się, że łączna emisja w Unii gazów cieplarnianych, uznawanych za mające największy wpływ na zmianę klimatu, wzrośnie do roku 2010 o prawie 2% względem poziomu z roku 2001, co oznacza, że w porównaniu z poziomem z roku 1990 emisja zostanie zredukowana zaledwie o 0,5% zamiast 8%, do których osiągnięcia Unia się zobowiązała.

Pośród dziewięciu krajów członkowskich, którym nie udało się osiągnąć uzgodnionego udziału w docelowej emisji gazów cieplarnianych przez kraje Unii, znajdują się kraje korzystające z Funduszu Spójności.

Ponadto w raporcie stwierdza się, że sektor transportu jest drugim co do wielkości źródłem gazów cieplarnianych – w szczególności CO₂, których emisja wzrosła o 18% – głównie z powodu rozwoju transportu drogowego, w szczególności w krajach korzystających z Funduszu Spójności.

W przekazanej wiadomości na temat strategii Unii Europejskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju, Komisja zobowiązała się do przyznania priorytetu inwestycjom infrastrukturalnym w transport publiczny i kolejowy, żeglugę śródlądową oraz morską (przewozy przybrzeżne). W projektach finansowanych przez Fundusz można zauważyć tendencję ukierunkowaną na lepsze zrównoważenie różnych

¹⁴ Raport Europejskiej Agencji Środowiska (EEA): Emisja gazów cieplarnianych: tendencje i prognozy w Europie w roku 2003.

środków transportu, jednakże Fundusz Spójności nadal usiłuje promować i wspierać projekty, dzięki którym można będzie wywiązać się z podjętego zobowiązania.

Zasada „zanieczyszczający płaci” (PPP)

Projekty finansowane przez Fundusz Spójności dopuszczają także stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci” poprzez wykorzystanie różnych poziomów pomocy. Stosowanie wspomnianej zasady zostanie wkrótce wsparte wprowadzeniem Dyrektywy 2000/60/WE (dyrektywa ramowa o polityce wodnej).

Partnerstwo

Ponadto kraje członkowskie monitorują projekty pod kątem ochrony środowiska. Władze krajów członkowskich odpowiedzialne za ochronę środowiska są także zaangażowane w kontrolowanie projektów poprzez zgłaszanie próśb o wydanie opinii oraz poprzez uczestnictwo w Komitetach Monitorujących.

2.1.4. Transport

Podczas gdy projekty transportowe powszechnego przeznaczenia realizowane w ramach TEN (sieć transeuropejska) są finansowane z linii budżetowej przeznaczonej na transeuropejskie sieci transportowe, Fundusz Spójności zapewnia środki specjalnie dla ogólnych sieci infrastruktury transportowej TEN. Koordynacja pomiędzy budżetem TEN a Funduszem Spójności jest niezmiernie ważna, ponieważ oba te instrumenty finansowe Wspólnoty biorą pod uwagę potrzebę połączenia regionów centralnych Wspólnoty z regionami strukturalnie upośledzonymi ze względu na swoje położenie – odizolowanymi, bez dostępu do morza lub położonymi na peryferiach.

W roku 2003 przeprowadzono proces rewizji wytycznych w sprawie rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej¹⁵. Grupa wysokiego szczebla (HLG), składająca się z przedstawicieli obecnych i przyszłych krajów członkowskich, jak również przedstawicieli Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EIB), zgłosiła Komisji swoje zalecenia dotyczące nowych projektów priorytetowych w poszerzonej Unii.

Na podstawie wspomnianych zaleceń grupy wysokiego szczebla oraz wyników publicznej konsultacji raportu, dnia 1 października 2003 roku Komisja wysunęła nową propozycję¹⁶ uzupełniającą względem propozycji zgłoszonej w roku 2001. Nowa propozycja przewiduje dodanie kolejnych dziewięciu projektów do listy projektów priorytetowych, tym samym powiększając listę wszystkich projektów na głównych drogach transportowych do 29. Kraje członkowskie powinny przyznać stosowny priorytet tym projektom podczas ubiegania się o przyznanie środków w ramach unijnych instrumentów finansowych.

Oprócz nowej listy projektów priorytetowych propozycja przedstawia udoskonalone narzędzia służące do koordynacji projektów pomiędzy krajami członkowskimi, w szczególności projektów transgranicznych i bazujące na dwóch następujących mechanizmach.

¹⁵ Decyzja Nr 1692/96/WE.

¹⁶ COM(2003)564 tekst jednolity: Propozycja Decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nowelizującej poprawkę propozycji Decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nowelizującej Decyzję Nr 1692/96/WE w sprawie wytycznych Wspólnoty dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej.

Nominowany przez Komisję koordynator europejski będzie odpowiedzialny za promowanie wspólnych metod oceny, za raport z realizacji projektów oraz za zapewnienie operatorom doradztwa w zakresie możliwości finansowania. Koordynator będzie zajmował się przede wszystkim transgranicznymi odcinkami 29 projektów priorytetowych, a w razie potrzeby może także objąć pieczę całością głównego szlaku transportowego.

Zadeklarowanie europejskiego udziału pozwala na zastosowanie skoordynowanych, a nawet wspólnych, procedur oceny projektów. Jeżeli bez racjonalnego uzasadnienia wystąpią poważne opóźnienia realizacji projektu, Komisja będzie mogła podjąć stosowne działania mające na celu rozwiązanie problemów.

Kolejnym nowym elementem ujętym w propozycji jest koncepcja „Autostrad morskich” przedstawiona w oficjalnym raporcie (*white paper*) w 2001 roku. Celem koncepcji jest skoncentrowanie przewozów towarowych na ograniczonej liczbie dróg morskich w celu zagwarantowania ich finansowej wykonalności oraz ograniczenia ruchu na drogach. Propozycja zawiera możliwość udzielenia pomocy w rozruchu nowych linii przewozowych.

Rozporządzenie finansowe w sprawie projektów TEN nie dopuszcza finansowania tego samego etapu jednego projektu z budżetu TEN oraz z innych źródeł wspólnotowych, ale w niektórych przypadkach studia wykonalności finansowane z budżetu TEN można kontynuować w zakresie prac wykonawczych faktycznej inwestycji finansując je ze środków Funduszu Spójności i/lub banku EIB.

Rozporządzenie finansowe w sprawie projektów TEN ((WE) Nr 2236/95) zostało znowelizowane Rozporządzeniem (WE) Nr 1655/1999 w celu zapewnienia średnioterminowego planowania w formie wieloletnich programów indykatywnych (MIP – *Multi-annual Indicative Programme*) finansowanych przez Wspólnotę oraz zachęcających do realizacji przedsięwzięć publiczno-prywatnych korzystających z niewielkich kwot z linii budżetowej (do 2%) na pomoc projektom z udziałem kapitałów podwyższonego ryzyka.

Równoległe z nowymi wytycznymi TEN-T Komisja wystąpiła z propozycją wprowadzenia istotnej nowelizacji rozporządzenia finansowego, która wkrótce zostanie przyjęta. Nowe rozporządzenie będzie dopuszczać podniesienie pułapu dofinansowania z 10% do 20% dla odcinków projektów transportowych o znaczeniu europejskim pod warunkiem, że projekty zostaną rozpoczęte przed rokiem 2010 oraz zostały określone w Aneksie III do Decyzji Nr 1692/96/WE jako mające na celu wyeliminowanie „wąskich gardeł” i/lub wypełnienie brakujących odcinków projektów transportowych, jeżeli tego typu odcinki mają charakter transgraniczny lub pokonują naturalne bariery i przyczyniają się do integracji rynku wewnętrznego w poszerzonej Europie, jak również promują bezpieczeństwo, zapewniają współpracę pomiędzy sieciami krajowymi i/lub silnie oddziałują na zmniejszenie dysproporcji pomiędzy wykorzystywaniem środków transportu na korzyść środków transportu najbardziej przyjaznych środowisku. Przedmiotowe rozporządzenie ma takie samo zastosowanie względem projektów priorytetowych w energetyce.

Budżet projektów TEN-T dzieli się na dwie części: budżet roczny i program wieloletni. Przyjęta przez Komisję we wrześniu 2001 roku decyzja ramowa w sprawie MIP na lata 2001-06, przewiduje przeznaczenie łącznej kwoty w wysokości 2,8 mld € na realizację 11 projektów priorytetowych (projekty „Essen”), projektu systemów globalnej nawigacji

satelitarnej GNSS („Galileo”) oraz czterech grup projektów powszechnego przeznaczenia (likwidacja wąskich gardeł w sieci kolejowej, projekty transgraniczne, systemy inteligentnego transportu drogowego (*road ITS*) oraz zarządzanie ruchem lotniczym).

W roku 2003 programy MIP stanowiły około 72% całkowitego budżetu TEN-T w wysokości 628 mln €. 74% wsparcia w ramach MIP przeznaczono na projekty priorytetowe (z czego projekt Galileo otrzymał prawie 23% środków pochodzących z MIP). Pozostałą część środków przeznaczono na cztery grupy projektowe. W ramach budżetu rocznego (174 mln €) kapitał podwyższonego ryzyka otrzymał subsydlum w wysokości 18 mln €.

2.2. Koordynacja z Funduszami Strukturalnymi: strategia wykorzystania (SRF)

2.2.1. Ochrona środowiska

Grecja

Strategia wykorzystania Funduszu dla projektów ochrony środowiska została opisana w osobnym rozdziale programu operacyjnego w zakresie ochrony środowiska, w dokumencie ramy wsparcia dla Wspólnoty Grecji na lata 2000-06. Program operacyjny został zatwierdzony przez Komisję dnia 24 lipca 2001 roku (Decyzja E(2001) 1357). Strategia SRF jest narzędziem w kompleksowym pakiecie pomocy, a ich celem jest umożliwienie Grecji pełniejszego wywiązywania się z jej zobowiązań nałożonych unijną legislacją w zakresie ochrony środowiska oraz wnoszenia wkładu w zrównoważony rozwój.

Kontrybucje finansowe przyznawane w ramach Funduszu Spójności mają na celu sprostanie części z podstawowych potrzeb Grecji w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną, oczyszczania ścieków komunalnych oraz zagospodarowania odpadów stałych.

Kompleksowy plan działania w dziedzinie zagospodarowania odpadów stałych opiera się na Krajowym Planie Zagospodarowania Odpadów Stałych, który z kolei powiązany jest z Regionalnym Planem Zagospodarowania. Celem ogólnym jest poprawa zagospodarowania wszystkich kategorii odpadów stałych, a gdzie jest to konieczne – przywrócenie warunków środowiskowych zniszczonych przez zanieczyszczenia lub w inny sposób zdegradowanych przez odpady. Ponadto nakreślono również zgodny z wymogami Dyrektywy 91/271/EWG plan oczyszczania ścieków komunalnych.

W roku 2003 implementacja strategii SRF dla projektów dotyczących ochrony środowiska obejmowała inwestycje w sektorach *zagospodarowania odpadów stałych, oczyszczania ścieków, zaopatrywania w wodę i ochrony lasów*. Należy we współpracy z władzami krajowymi skoncentrować wysiłki na realizacji i ukończeniu inwestycji w zakresie zagospodarowania odpadów stałych i oczyszczania ścieków, aby spełnić wymagania legislacji Wspólnoty.

Hiszpania

Program na lata 2000-06 przewiduje, że podczas przydzielania finansowania z Funduszu Spójności następujące sektory będą traktowane priorytetowo:

- wodociągi
- oczyszczalnie ścieków i stacje uzdatniania wody

- zakłady utylizacji odpadów komunalnych, przemysłowych i niebezpiecznych.

Pozycje pomocy zostały wyselekcjonowane z wykorzystaniem skoordynowanego podejścia strategicznego opracowanego dla każdego z powyższych sektorów; należy je dodatkowo skoordynować z pomocą w tych samych sektorach finansowaną przez Fundusze Strukturalne. Zawartość każdej z sektorowej strategii wykorzystania Funduszu została opisana w Raporcie Rocznym z działalności Funduszu Spójności za rok 2000.

Irlandia

Władze irlandzkie przedstawiły swoją strategię wykorzystania Funduszu dla sektorów związanych z ochroną środowiska w roku 2000 i utworzyły podstawy rozważenia pomocy dla wszystkich wspieranych projektów indywidualnych w zakresie oczyszczania ścieków i zagospodarowania odpadów stałych. Zapewnienie spójności pomiędzy programami Funduszu Strukturalnego a priorytetami Funduszu Spójności jest łatwe ze względu na koncentrację pomocy z Funduszu Spójności na niewielkiej liczbie dużych projektów budowlanych. W roku 2003 do otrzymania dofinansowania został zatwierdzony jeden nowy projekt związany z ochroną środowiska.

Portugalia

Główne cele związane z ochroną środowiska określone strategii wykorzystania Funduszu dla Portugalii na lata 2000-06 obejmują dalszy rozwój i ukończenie podstawowej infrastruktury oraz zapewnienie warunków potrzebnych do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska oraz prawidłowego gospodarowania zasobami naturalnymi. Celem w zakresie zaopatrzenia w odpowiedniej czystości wodę pitną jest dotarcie do końca okresu 2000-06 do 95% populacji kraju, natomiast w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych – do 90% populacji kraju.

Obecnie normą jest stosowanie zintegrowanego podejścia do systemów zaopatrywania w wodę oraz oczyszczania ścieków – jeden zakład zajmuje się całym systemem komunalnym obsługującym pełen „cykl wodny”.

W związku odrzuceniem w połowie roku 2003 istniejącej procedury stosowanej w przypadku wystąpienia naruszenia, w drugiej połowie roku dokonano znacznych działań mających na celu powrót do normalnego stanu i podjęto wiele decyzji o dofinansowaniu nowych projektów lub nowych etapów projektów, wśród których znalazły się projekty dotyczące dużych zintegrowanych systemów – Algarve, Centro-Alentejo, Minho-Lima, Norte Alentejano, Oeste, Planalto Beirão, Ria de Aveiro, Tejo-Trancão, Trás-os-Montes e Alto Douro, Zêzere-Côa oraz Zêzere-Nabão.

2.2.2. Transport

Grecja

Strategia wykorzystania Funduszu dla projektów transportowych w Grecji zostały zatwierdzone w ramach programów operacyjnych „Drogi, porty i urbanizacja” oraz „Kolej, lotniska i transport miejski”. SRF przewidują pomoc z Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF) ukierunkowaną przede wszystkim na:

- a) ukończenie priorytetowego układu dróg publicznych w ramach sieci TEN w Grecji (drogi szybkiego ruchu Pathe, Egnatia i Jońska oraz autostrada Korynt-Trypolis-Kalamata/Sparta),
- b) ukończenie i modernizację linii kolejowej PATHEP, która jest także realizowana w ramach TEN, w tym między innymi jej elektryfikację i sygnalizację oraz wybudowanie kolejowej linii towarowej z portu Ikonio do kolejowego centrum towarowego Thriassio,
- c) modernizację infrastruktury w portach Igoumenitsa i Heraklion oraz wybudowanie nowej infrastruktury portowej w Lavrio; oraz
- d) modernizację systemu kontroli ruchu lotniczego w Grecji.

W zakresie projektów dotyczących kolei, w 2003 roku władze greckie złożyły Strategiczny Plan Inwestycji obejmujący rozplanowanie i harmonogram pozostających do przeprowadzenia prac w celu ukończenia modernizacji linii kolejowej PATHEP.

Hiszpania

W ramach dyskusji pomiędzy Komisją a Hiszpanią, władze hiszpańskie przedstawiły dokument dotyczący inwestycji w transeuropejskie sieci transportowe (TEN), nakreślający ogólną strategię w tej dziedzinie na okres programowy 2000-06. Oprócz tego dokumentu władze hiszpańskie zdefiniowały strategię wykorzystania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności w celu poprawy spójności i komplementarności tych dwóch instrumentów.

Strategia korzystania z Funduszy w celu finansowania inwestycji w transeuropejskie sieci transportowe jest stosunkowo przejrzysta i prosta. Można ją podsumować w następujący sposób:

Niektóre ujęte w strategii wykorzystania Funduszu priorytetowe linie szybkiej kolei (Madryt-Barcelona – granica francuska, Madryt-Valladolid i Madryt-Valencia) to główne szlaki transportowe, które poprawią intermodalną równowagę i zapewnią bardziej racjonalne i przyjazne środowisku rozmieszczenie połączeń. Wspomniane projekty to główne priorytety na okres 2000-06, co – biorąc pod uwagę także ich ogólny priorytetowy charakter – oznacza, że Fundusz Spójności jest głównym źródłem finansowania tych trzech linii.

W roku 2003 kontynuowano podejście strategiczne nakreślone na początku obecnego okresu programowego.

Irlandia

Władze irlandzkie przedstawiły swoją strategię wykorzystania Funduszu dla sektora transportu w roku 2000. Wspomniana strategia utworzyła podstawy przyznawania pomocy dla poszczególnych projektów w zakresie dróg i kolei. Zapewnienie spójności pomiędzy programami Funduszu Strukturalnego a priorytetami Funduszu Spójności było stosunkowo łatwe ze względu na koncentrację pomocy z Funduszu Spójności na niewielkiej liczbie dużych projektów budowlanych. W roku 2003 zatwierdzono do przyznania dofinansowania jeden nowy projekt transportowy, który chociaż nie został konkretnie wymieniony w strategii wykorzystania Funduszu, był całkowicie zgodny z odnośnymi priorytetami europejskimi i krajowymi opisanymi w tym dokumencie.

Portugalia

Oprócz zatwierdzania nowych projektów prace Funduszu Spójności koncentrowały się także na monitorowaniu projektów zatwierdzonych w poprzednich latach, z których projekty związane z koleją – między innymi projekt sieci lizbońskiego metra – miały duży udział zarówno pod względem liczebnym, jak i wielkości inwestycji.

W tym względzie nadal szczególną uwagę przywiązywano do ogólnej koordynacji, w szczególności inwestycji dofinansowanych z innych źródeł wspólnotowych, w celu zapewnienia maksymalnego współdziałania w zakresie ukończenia przedmiotowych systemów transportowych do roku 2006, zgodnie z zatwierdzonymi w 2000 roku ustaleniami w strategii wykorzystania Funduszu Spójności.

Główne wytyczne strategii pozostały bez zmian.

Projekty przyjęte w 2003 roku są zgodne z powyższymi strategicznymi wytycznymi i ukierunkowane są na osiągnięcie celów nakreślonych w strategii wykorzystania Funduszu, z naciskiem na rozwój mobilności i dostępu do najbardziej skrajnie położonych regionów, w tym regionów autonomicznych, niezmiernie istotnych dla rozwoju społecznego i spójności narodowej. Poprawa jakości życia w ośrodkach miejskich, w szczególności w obszarach metropolitalnych, to kolejny przewidziany planami i wdrażany cel – szczególnie dzięki realizacji projektu szlaku północ-południe.

Zamierzeniem strategii było dążenie do rozwinięcia w Portugalii krajowej sieci kolejowej gwarantującej usługi spełniające potrzeby rynku zarówno w zakresie transportu pasażerskiego, jak i towarowego, które mogłyby spowodować przejęcie przez kolej potencjalnego ruchu od innych droższych i mniej przyjaznych środowisku form transportu.

2.3. Realizacja budżetu, zobowiązania i płatności

2.3.1. Dostępny budżet

Zgodnie z Artykułem 4 Rozporządzenia (WE) Nr 1164/94 znowelizowanego Rozporządzeniem (WE) Nr 1264/1999 (Rozporządzenie o Funduszu Spójności), dostępne jako zobowiązania do wypłaty zasoby Funduszu Spójności w roku 2003 wyniosły 2 615 mln € wg cen z roku 1999. Ostateczna kwota przewidziana w budżecie po indeksacji wynosiła 2 839 mln €, w tym około 1 mln € przeznaczonych było na pomoc techniczną.

Zgodnie z nakreślonym w Aneksie I do Rozporządzenia o Funduszu Spójności zakresem przydzielania środków przez kraj członkowski, planowana alokacja tych środków wg krajów w roku 2003 (wg cen z roku 1999) przedstawiała się następująco:

Kraj	Alokacja %	Alokacja mln €
Hiszpania	61,03	1 596
Grecja	16,83	440
Irlandia	5,32	139
Portugalia	16,83	440
Dostępne środki	100	2 615

2.3.2. Realizacja budżetu

Realizacja budżetu w roku 2003, z indeksacją przeniesionych środków, przedstawiała się następująco:

Tabela podsumowująca realizację przydziałów środków w roku 2003 (w EUR)

Zobowiązania finansowe	Początkowe	Przesunięcia	Ostateczne	Realizacja	Anulacje	Przeniesienia na 2003 rok
Budżet na rok 2003	2 839 000 000	0	2 839 000 000	2 835 622 004	0	3 377 996
Środki przeniesione z roku 2002	0	0	0	0		0
Środki ponownie udostępnione	31 096 007	0	31 096 007	29 680 316		0
Spląty	0	0	0	0		0
Ogółem	2 870 096 007	0	2 870 096 007	2 865 302 320	0	3 377 996

Zgodnie z Artykułem 7 Rozporządzenia Finansowego, środki niewykorzystane przed końcem roku są anulowane, o ile Komisja nie podejmie konkretnej decyzji o ich przeniesieniu na rok kolejny. Zobowiązania finansowe zostały wykonane w 99,8% i jedynie kwota 3 377 996 € została przeniesiona na rok 2004.

Przydział środków na płatności	Początkowe	Przesunięcia	Ostateczne	Realizacja	Anulacje	Przeniesienia na 2003 rok
Budżet na rok 2003	2 650 000 000	-454 789 000	2 195 211 000	2 195 123 861	87 139	0
Środki przeniesione z roku 2002	0	0	0	0		0
Środki ponownie udostępnione	0	0	0	0		0
Spląty	0	0	0	0		0
Ogółem	2 650 000 000	-454 789 000	2 195 211 000	2 195 123 861	87 139	0

Przydziały środków na płatności w kwocie 104 789 000 mln € zostały przetransferowane z Funduszu Spójności do Funduszu Solidarności, a kwota 350 mln € została przetransferowana na Cel 1 (*Objective 1*), aby zrealizować wnioski o płatności od krajów członkowskich. Biorąc pod uwagę wspomniane transfery wszystkie przydziały środków na płatności zostały wykonane.

Realizacja przydziałów środków dla każdego z krajów została przedstawiona w poniższych tabelach:

Wykorzystanie środków z budżetu w 2003 roku wg kraju członkowskiego

Zobowiązania finansowe w roku 2003

Kraj członkowski:	Ochrona środowiska		Transport		Różne Kwota	Łącznie	
	Kwota	% ochr. śr.	Kwota	% transport		Kwota	%
Hiszpania	717 645 122	46,5	825 493 749	53,5		1 543 135 871	54,4
Grecja	176 404 253	33,3	77 447 367	66,7		529 459 151	18,7
Irlandia	39 875 213	34,0	77 447 367	66,0		117 322 580	4,1
Portugalia	374 662 746	46,5	825 493 749	53,5		644 803 286	22,7
Pomoc techniczna	-	-	-	-	901 115	901 115	0
Ogółem	1 308 584 335	46,2	1 526 136 554	53,8	901 115	2 835 622 004	100

Przydział środków na płatności w roku 2003

Kraj członkowski:	Ochrona środowiska		Transport		Różne Kwota	Łącznie	
	Kwota	% ochr. śr.	Kwota	% transport		Kwota	%
Hiszpania	795 426 626	46,1	929 305 015	53,9		1 724 731 641	78,6
Grecja	25 913 242	64,7	14 164 441	35,3		40 077 683	1,8
Irlandia	84 168 779	48,9	87 923 822	51,1		172 092 601	7,8
Portugalia	135 539 103	52,5	122 584 061	47,5		258 123 165	11,8
Pomoc techniczna	-	-	-	-	98 771	98 771	0
Suma	1 041 047 750	47,4	1 153 977 339	52,6	97 771	2 195 123 860	100

W 2003 roku wypłaty środków w Hiszpanii przekroczyły przyznany jej przydział, zatem wyrównały niższe niż wynosiły alokacje zużycie funduszy przez Grecję.

Podczas, gdy w roku 2001 realizacja przydziałów środków koncentrowała się na projektach dotyczących ochrony środowiska (51,5% zobowiązań finansowych, 61,3% przydziału środków na płatności), zarówno w roku 2003, jak i 2002, dominowały projekty transportowe (odpowiednio 53,8% i 52,6% łącznych środków).

Poniższa tabela przedstawia realizację przydziałów w latach 2000-03 w każdym z krajów (z wyłączeniem pomocy technicznej):

Kraj członk.:	Alokacja w latach 2000-03	2000	2001	2002	2003	Ogółem
Hiszpania	61,02 %	1 601 305 968	1 676 893 850	1 973 389 704	1 543 135 871	6 794 725 393
Grecja	16,81 %	435 532 521	467 400 382	335 157 938	529 459 151	1 767 549 992
Irlandia	5,30 %	169 624 664	115 000 000	182 661 340	117 322 580	584 608 584
Portugalia	16,87 %	450 770 587	455 699 130	296 780 734	644 803 286	1 848 053 737
EUR 4	100,00 %	2 657 233 740	2 714 993 362	2 787 989 716	2 834 720 889	10 994 937 706

2.3.3. Realizacja budżetu za poprzedni okres (1993-99)

W roku 2003 zmiany w środkach do rozliczenia za lata 1993-99 były następujące:

Rozliczenie w roku 2003 zobowiązań za okres 1993-99

Kraj członkowski	Kwota początkowa do rozliczenia	Zobowiązania anulowane	Płatności	Ostateczna kwota do rozliczenia
Hiszpania	915 085 684	3 925 998	260 564 812	650 594 874
Grecja	381 986 228	17 698 199	27 217 263	337 070 766
Irlandia	90 492 409	111 600	34 292 729	56 088 080
Portugalia	103 128 498	2 911 167	38 996 933	61 220 398
Pomoc techniczna	96 454	96 454	0	0
Ogółem	1 490 789 273	24 743 418	361 071 737	1 104 974 118

Zobowiązania Funduszu Spójności są realizowane z różnych środków. Jeżeli wszystkie projekty są wdrażane zgodnie z decyzjami, kwota do rozliczenia pojawia się automatycznie, ze względu na lukę pomiędzy datą decyzji a datą wypłaty salda (zazwyczaj 4 do 5 lat).

Główne wysiłki ukierunkowane na rozliczenie środków rozpoczęto w 2000 roku. Na początku roku pozostało do rozliczenia 26% środków, które rozliczono lub anulowano w ciągu roku 2003. Do końca roku 2003 środki te stanowiły zaledwie 39% rocznego budżetu Funduszu Spójności (na koniec roku 2002 była to prawie połowa). W roku 2003 zamknięto w sumie 67 projektów. Oczywiście działania mające na celu zlikwidowanie środków do rozliczenia będą kontynuowane w roku 2004.

3. PRZYJĘTE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA

3.1. Pomoc z Funduszu według kraju członkowskiego

3.1.1. Grecja

W 2003 roku Komisja zatwierdziła nowe granty Funduszu Spójności na łączną kwotę 687 mln €, z czego 311 mln € m zostało przeznaczone z budżetu tegoż roku.

Uwzględniając środki w wysokości 219 mln € uzyskane w wyniku decyzji podjętych w latach poprzednich, łączna kwota środków Funduszu Spójności dla Grecji wyniosła w 2003 roku 530 mln €.

Poniższa tabela przedstawia pomoc z Funduszu Spójności zatwierdzoną w roku 2003 oraz przeznaczone łączne środki.

	Koszty kwalifikowane ogółem (mln €)	Łączna pomoc Fund. Spójn. (mln €)	Zobowiązania w 2003* r. (mln €)
Ochrona środowiska	267 664,2	200 695,6	176 ,805,3
Transport	730 983,0	486 323,6	353 697,3
Fund. Spójn. ogółem	998 647,2	687 019,2	530 502,6
% ochr. środow.	26,8%	29,2%	33,3%
% transport	73,2%	70,8%	66,7%

* w tym zobowiązania w ramach decyzji podjętych w 2003 roku i latach poprzednich.

3.1.1.1 Ochrona środowiska

W roku budżetowym 2003 Fundusz Spójności dofinansował inwestycje w zakresie zagospodarowania odpadów stałych, zaopatrzenia w wodę, oczyszczania ścieków oraz ochrony lasów. Zamierzeniem prowadzonych działań było zakończenie cyklu pomocy oraz wypełnienie luk w istniejących systemach w celu realizacji ustalonej strategii wykorzystania Funduszu.

W 2003 roku przyjęto następujące decyzje:

PROJEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYJĘTE W ROKU 2003				
Kod Fund. Spójn.	Nazwa projektu	Koszt ogółem (mln €)	Granty z Fund. Spójn. (mln €)	Wyplacone (mln €)
2003(5208)	Zaopatrzenie w wodę pitną gmin w rejonie Ilias w Pyrgos, Zachodnia Grecja	34,9	26,2	20,9
2003GR16CPE011	Ochrona lasu Seih Sou w Salonikach, Centralna Macedonia	15,1	11,3	9,1
2003GR16CPE012	Ochrona lasów i dziedzictwa naturalnego w Grecji	40,0	30,0	24,0
2003GR16CPE008	System biologicznego uzdatniania i oczyszczania w Arta, Ipiros	10,1	7,6	6,1

2003GR16CPE001	System kanalizacji w Salonikach, Centralna Macedonia	10,5	7,9	6,3
2003GR16CPE002	System kanalizacji w Sindos – Saloniki, Centralna Macedonia	14,5	10,9	8,7
2003GR16CPE003	Budowa i modernizacja wodociągów i kanalizacji w Kalamata, Peloponez	10,5	7,9	6,3
2003GR16CPE007	Kanalizacja w Iraklionie i Alikarnassos, Kreta	12,0	9,0	7,2
2003GR16CPE014	Zagospodarowanie odpadów stałych w Levos, Północny Aegean	17,3	12,9	10,4
2003GR16CPE010	Zaopatrzenie w wodę w Volos, Thessalia	11,0	8,3	6,5
2003GR16CPE009	Rozbudowa systemu kanalizacji w Nafpaktos, Zachodnia Grecja	10,5	7,9	6,3
2003GR16CPE004	System wodociągów i kanalizacji oraz stacja uzdatniania wody (modernizacja) w Trypolisie, Peloponez	10,1	7,6	6,1
2003GR16CPE018	Utylizacja odpadów stałych na Krecie	32,0	24,0	19,2
2003GR16CPE015	Utylizacja odpadów stałych na Ipiros	12,2	9,1	7,3
2003GR16CPE016	Odpady stałe na Cykladach, Południowy Aegean	26,0	19,4	15,6
	SUMA POŚREDNIA	266,7	200,0	160,0
Decyzja zmodyfikowana – podwyższenie funduszy				
970961007	Oczyszczalnia ścieków w Kalymnos, Północny Aegean	1,0	0,7	0
	SUMA POŚREDNIA	1,0	0,7	0
	SUMA CAŁKOWITA	267,7	200,7	160,0

W 2003 roku zatwierdzono piętnaście nowych projektów pomocy w ramach Funduszu Spójności na łączną kwotę 200,7 mln €, z czego 160 mln € było zakontraktowanych z budżetu na rok 2003. Ponadto Komisja wydała jedną zmianę do decyzji, w wyniku której granty Funduszu Spójności wzrosły o 700 000 €.

Na podstawie decyzji przyjętych w latach poprzednich z budżetu na rok 2003 zakontraktowano środki na łączną kwotę 16,8 mln €.

Komisja wydała także dwie erraty korygujące mało istotne błędy, które nie mają znaczenia z punktu widzenia finansowego.

3.1.1.2 Transport

W 2003 roku Komisja Europejska zatwierdziła sześć nowych projektów transportowych na łączną kwotę 486 mln € w ramach pomocy ze Wspólnoty, z czego 150,6 mln € zakontraktowano z budżetu na rok 2003. Alokację środków według sektorów przedstawiono poniżej.

Kolej

Komisja wydała decyzję o przyznaniu jednego nowego grantu na trzeci etap budowy podwójnego toru na linii Thriasio-Elefsina-Korinthos, który uzyskał łączną pomoc w

wysokości 46 mln €. Decyzja ta była pierwszą decyzją wydaną po złożeniu przez władze Grecji Strategicznego Planu Inwestycji dla kolei.

Drogi

W roku 2003 zatwierdzono dwa projekty drogowe. Jeden z nich to odcinek „Obwodnica Agios Konstantinos prowadząca do obwodnicy Kam. Vourla”, a drugi – to studium w sprawie uzgodnień koncesyjnych dotyczących układu dróg publicznych na wyspach Jońskich. Łączna pomoc uzyskana ze Wspólnoty na oba projekty wyniosła 158,1 mln €.

Porty

W roku 2003 zatwierdzono dwa projekty dotyczące portów. Dotyczą one nowej części portu Lavrio oraz studium w sprawie drugiego etapu rozbudowy portu Igoumenitsa. Granty ze Wspólnoty przydzielone na te projekty wyniosły łącznie 17 mln €.

Metro

W 2003 roku zatwierdzono jedną decyzję na łączną kwotę pomocy ze Wspólnoty w wysokości 265 mln € dotyczącą przedłużenia linii ateńskiego metra do Hellinikon (rejon starego lotniska).

Poniższa tabela przedstawia projekty przyjęte w roku 2003:

PROJEKTY DOTYCZĄCE TRANSPORTU PRZYJĘTE W ROKU 2003				
Kod Fund. Spójn.	Nazwa projektu	Koszt ogółem (mln €)	Granty z Fund. Spójn. (mln €)	Zobowiązania (€ mln)
2000GR16CPT007	PATHE, odcinek Ag. Konstantinos – Kam. Obwodnica Vourla	196.8	153.5	43.2
2002GR16CPT001	Studium dotyczące układu dróg publicznych na wyspach Jońskich	8.4	4.6	3.7
2002GR16CPT002	Badania dotyczące nowego portu Igoumenitsa – Etap B	2.0	1.1	0.9
2003GR16CPT002	Port Lavrio	31.8	15.9	12.7
2003GR16CPT001	Nowy tor kolejowy Thriasio-Elefsina-Korynt, Etap C	92.0	46.0	36.8
2003GR16CPT003	Metro w Atenach	400.0	265.2	53.4
	OGÓLEM	731.0	486.3	150.7

Na podstawie decyzji podjętych w latach poprzednich z budżetu na rok 2003 na projekty transportowe zakontraktowano 203 mln €.

Ponadto Komisja wydała trzy zmiany decyzji dotyczące nowych terminów zakończenia prac w trzech projektach transportowych realizowanych ze środków Funduszu Spójności. Zmiany nie pociągają za sobą zmian w finansach.

3.1.2. Hiszpania (w tym skrajnie położone regiony)

Komisja wydała 63 nowe decyzje w sprawie przyznania pomocy z Funduszu Spójności na łączną kwotę 1.842 mln €, z czego 1.543 mln zostały zakontraktowane w 2003 roku. Zakontraktowane zobowiązania przekroczyły o 82 mln € hiszpańskie przydziały na dany rok, co pozwoliło uniknąć strat dostępnych zasobów budżetowych niewykorzystanych przez inne kraje członkowskie.

Powyższe zobowiązania, z których 46,5% przeznaczono na infrastrukturę ochrony środowiska, a 53,5% na infrastrukturę transportu, odzwierciedlają nowe decyzje wydane w 2003 roku, zmiany decyzji, roczne raty w ramach decyzji przyjętych w latach poprzednich oraz nieuregulowane salda projektów do zamknięcia.

Przyjęto 38 zmian decyzji, z czego sześć zwiększało wielkość przyznanej pomocy.

Trzy z przyjętych decyzji dotyczyły przyznania pomocy w kwocie €45.2 mln € ze środków udostępnionych ponownie na projekty w dziedzinie ochrony środowiska, z kwoty tej 29,7 mln € wypłacono w 2003 roku.

Poniższa tabela przedstawia kwoty przydzielone w poszczególnych sektorach.

	Koszty kwalifikowane ogółem* (mln €)	Łączna pomoc* Fund. Spójn. (mln €)	Zobowiązania w 2003* r (mln €)
Ochrona środowiska	1 111	915	718
Transport	1 277	927	825
Fund. Spójn. ogółem	2 388	1 842	1 543
% ochr. środ.	46,5%	49,7%	46,5%
% transport	53,5%	50,3%	53,5%

* dane zaokrąglone

W ciągu 2003 roku autoryzowano przydziały środków na płatności na łączną kwotę 1 725 mln € oraz zamknęto 25 wniosków z zapłaconym saldem.

3.1.2.1 Ochrona środowiska

Pomoc finansowa z Funduszu Spójności nadal koncentrowała się na trzech priorytetowych sektorach – zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków oraz zagospodarowanie komunalnych odpadów stałych, odpadów przemysłowych i niebezpiecznych. Sfinansowane zostały studia przygotowawcze wymagane dla projektów w sektorze wodnym. Zasadniczym celem realizowanych projektów jest pomoc miastom i gminom w poprawie zaopatrzenia w wodę pitną, udoskonaleniu systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz zbierania i utylizacji odpadów.

Udział środków z Funduszu Spójności według sektorów pokazuje, że projekty w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków, a następnie zaopatrzenia w wodę nadal uzyskują dużą część środków przeznaczanych na projekty ochrony środowiska.

Łącznie wydano 40 decyzji dla nowych projektów, w ramach których udzielona będzie pomoc w wysokości 915,3 mln €, z czego 717,7 mln € zostało zakontraktowane w roku 2003. Ponadto wydano 36 zmian do decyzji.

Sektor	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc ogółem (mln €)	% pomocy	Zobowiązania w 2003 r (mln €)
Zaopatrzenie w wodę	264,16	214,76	23,46%	165,75
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	612,44	510,83	55,81%	364,34

Zagospodarowanie odpadów stałych	195,69	156,55	17,10%	160,98
Pomoc techniczna/ studia	39,09	33,21	3,63%	26,61
Ogółem	1 111,38	915,35	100,00	717,68

Zaopatrzenie w wodę

W ciągu 2003 roku pomoc Wspólnoty dla przedsięwzięć mających na celu poprawę zaopatrzenia w wodę wyniosła łącznie 215 mln €, czyli około 23% środków przydzielonych na projekty w zakresie ochrony środowiska. Przyjęto dziesięć nowych decyzji oraz zmieniono jedną z wcześniej wydanych – zwiększając wielkość środków.

Finansowane w tym sektorze projekty mają na celu przede wszystkim zapewnienie odpowiedniego zaopatrzenia w wodę pitną – wybudowanie trzech stacji odsalania wody: w rejonie Melilla, Katalonia i Andaluzja oraz zagwarantowanie dobrej jakości wody pitnej dostarczanej do odbiorców – wybudowanie stacji uzdatniania wody pitnej oraz zapewnienie jej rozprowadzenia wodociągami.

ZAOPATRZENIE W WODĘ PROJEKTY PRZYJĘTE W ROKU 2003			
Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
2001-ES-16-C-PE-024	Stacja odsalania w Melilla	19,7	16,7
2002-ES-16-C-PE-006	Stacja odsalania w delcie Tordera	27,5	23,4
2002-ES-16-C-PE-018	System uzdatniania wody brakicznej przy stacji uzdatniania wody El Atabal	56,8	42,6
2002-ES-16-C-PE-034	Zaopatrzenie w wodę z Llubíu regionu Crestatx na Majorce	6,6	5,3
2002-ES-16-C-PE-056	Zaopatrzenie w wodę systemów gminnych w prowincji Huelva	15,8	12,7
2002-ES-16-C-PE-059	Eksploatacja zasobów wodnych gór Sierra Tramontana – Majorca	65,1	55,3
2002-ES-16-C-PE-060	Modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę w rejonie Azuaga	15,1	12,9
2003-ES-16-C-PE-006	Zaopatrzenie w wodę rejonu Talavera de la Reina (Etap 1)	6,9	5,5
2003-ES-16-C-PE-027	Zaopatrzenie w wodę rejonu Duero - 2003	13,2	8,6
2003-ES-16-C-PE-032	Zbiornik, stacja uzdatniania wody pitnej i instalacje pomocnicze do zaopatrywania w wodę – Hellín	6,9	5,9

Oczyszczanie ścieków

Łącznie w 2003 roku przydzielono 511 mln € na projekty w zakresie oczyszczania ścieków, co stanowi 56% środków z Funduszu Spójności przeznaczonych na ochronę środowiska i jest to największa część zasobów dla tego sektora. Ponownie działania koncentrowały się na przestrzeganiu Dyrektywy 91/271/EWG oraz wdrażaniu Krajowego Planu Odprowadzania i Oczyszczania Ścieków.

Wydano 18 decyzji dotyczących projektów i grup projektów w obszarach miejskich zlokalizowanych w głównych zlewiskach wodnych oraz dokonano zmian

podwyższających środki w dwóch wcześniej przyjętych projektach. Przedmiotowe projekty dotyczą modernizacji systemów oczyszczania – np. w przypadku projektu w Lugo w Galicji, budowy w kilku regionach kolektorów ściekowych, dostosowania istniejących stacji do bardziej surowych norm – np. w przypadku projektu realizowanego w La Línea de la Concepción w Andaluzji oraz ponownego użycia ścieków z oczyszczalni w Baix Llobregat w Katalonii.

OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW PROJEKTY PRZYJĘTE W ROKU 2003			
Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
2002-ES-16-C-PE-009	Ponowne wykorzystanie produktów oczyszczania ścieków z oczyszczalni Baix Llobregat	88,7	75,4
2002-ES-16-C-PE-020	Przedsięwzięcia w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków w Alfaro, Nájera, Arnedo, Autol, Quel i Calahorra	34,3	29,1
2002-ES-16-C-PE-024	Oczyszczanie osadów przybrzeżnych w A Coruña, O Burgo i sąsiadujących miejscowościach (Etap 2)	32,9	26,3
2002-ES-16-C-PE-048	Przedsięwzięcia w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków w rejonach podlegających Confederación Hidrográfica del Tajo – 2002	18,0	14,4
2002-ES-16-C-PE-063	Budowa obiektów powtórnego oczyszczania przy oczyszczalni ścieków w La Línea de la Concepción (Cádiz)	37,5	31,9
2003-ES-16-C-PE-003	Ponowne wykorzystanie uzdatnionej wody do nawadniania terenów zielonych w Santa Cruz de Tenerife	13,4	10,7
2003-ES-16-C-PE-005	Infrastruktura odprowadzania ścieków w niewielkich miejscowościach w Katalonii	42,9	34,3
2003-ES-16-C-PE-008	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków w dolinie rzeki Arroyo Reguera	19,2	15,4
2003-ES-16-C-PE-009	Rozbudowa systemu kanalizacji i oczyszczalni w Guadalajara	35,2	29,9
2003-ES-16-C-PE-010	Oczyszczalnia ścieków w Bens (A Coruña)	95,0	80,7
2003-ES-16-C-PE-011	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków w dolinach rzek na północy kraju – 2003	16,1	12,9
2003-ES-16-C-PE-015	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków w dolinach rzek wewnątrz kraju w Katalonii – 2003 – Grupa 1	13,4	10,8
2003-ES-16-C-PE-016	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków w dolinie rzeki Ebro – 2003 – Grupa 2 – Katalonia	17,0	13,6
2003-ES-16-C-PE-017	Udoskonalenie systemu odprowadzania ścieków w Lugo	40,3	34,2
2003-ES-16-C-PE-018	Kolektor ściekowy Santoña-Laredo-Colindres (osuszanie bagien Santoña)	30,0	25,5
2003-ES-16-C-PE-019	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków w dolinie rzeki Tagus – 2003 – Grupa I	17,3	13,9
2003-ES-16-C-PE-024	Oczyszczalnia ścieków w San Pantaleón (osuszanie bagien Santoña)	25,8	22,0
2003-ES-16-C-PE-025	Podwodne ujście w Berria (osuszanie bagien Santoña)	28,2	24,0

Odpady stałe

W celu wdrożenia zatwierdzonego w 2000 roku Krajowego Planu dotyczącego Odpadów Stałych oraz planów regionalnych zatwierdzonych dla każdej Autonomicznej Wspólnoty, władze Hiszpanii złożyły wiele projektów.

W 2003 roku przyjęto siedem decyzji w zakresie zagospodarowania odpadów oraz zmieniono dwie decyzje dotyczące wcześniej przyjętych projektów. Większość projektów zgłoszonych było przez zarządy miast i były one albo indywidualne albo pogrupowane według Autonomicznych Wspólnot. Łącznie przyznana pomoc wyniosła 157 mln €, czyli 17% łącznej pomocy na projekty w zakresie ochrony środowiska.

Priorytet przyznano projektom dotyczącym zagospodarowania komunalnych odpadów stałych, w tym projektem dotyczącym odpadów budowlanych i porozbiórkowych, obiektów wstępnego sortowania odpadów przed zbiórką, zakładów metanizacji i utylizacji biologicznej oraz zakładów utylizacji opon.

ODPADY STAŁE PROJEKTY PRZYJĘTE W ROKU 2003			
Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
2001-ES-16-C-PE-044	Plan zagospodarowania odpadów stałych i odpadów obojętnych w Autonomicznej Wspólnocie Madrytu – Faza 2	22,9	18,3
2002-ES-16-C-PE-027	Zagospodarowanie odpadów w Autonomicznej Wspólnocie Wysp Kanaryjskich – 2002	37,0	29,6
2002-ES-16-C-PE-043	Sortownia i zakład przetwarzania biologicznego odpadów komunalnych w Sant Adrià de Besòs	45,1	36,
2002-ES-16-C-PE-052	Zintegrowany plan zagospodarowania odpadów budowlanych i porozbiórkowych w Autonomicznej Wspólnocie Madrytu	38,0	30,4
2002-ES-16-C-PE-053	Remont zakładu utylizacji opon Arganda del Rey oraz rozbudowa zakładu biometanizacji Pinto	23,2	18,6
2002-ES-16-C-PE-064	Ekologiczne udoskonalenia w zakresie utylizacji odpadów w Katalonii	7,0	5,6
2003-ES-16-C-PE-030	Zakład utylizacji odpadów komunalnych w prowincji Palencia	16,7	13,4

Zbiornikowiec Prestige

Ważne jest, aby podkreślić wkład Funduszu Spójności w prace przygotowawcze wymagane do rozwiązania problemu wraku zbiornikowca do przewozu ropy „Prestige”. Prace przygotowawcze składały się między innymi z prac technicznych w zakresie zastosowania rozwiązań nakreślonych w raporcie opracowanym przez komitet naukowy w celu uzyskania definitywnego rozwiązania. Na przedmiotowy projekt zatwierdzono 27 mln €.

PROJEKT „ZBIORNIKOWIEC PRESTIGE” PROJEKTY PRZYJĘTE W ROKU 2003			
Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)

2003-ES-16-C-PE-028	Techniczne prace przygotowawcze do wdrożenia rozwiązań nakreślonych w raporcie opracowanym przez komitet naukowy ds. zbiornikowca Prestige.	31,9	27,1
---------------------	---	------	------

Pomoc techniczna – studia wstępne

W 2003 roku zatwierdzono cztery decyzje dotyczące studiów wstępnych i pomocy technicznej na łączną kwotę w wysokości 6 mln €. Studia objęte pomocą mają charakter techniczny, ekonomiczny i ekologiczny, a ich przeprowadzenie wymagane jest do wdrożenia niektórych projektów. Celem pomocy technicznej jest opracowanie projektów budowlanych, które w późniejszym terminie zostaną zgłoszone do uzyskania dofinansowania.

POMOC TECHNICZNA – STUDIA WSTĘPNE PROJEKTY PRZYJĘTE W ROKU 2003			
Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
2002-ES-16-C-PE-039	Wstępne studium dla potrzeb budowy ośrodka zagospodarowania zanieczyszczonej gleby	0,3	0,2
2002-ES-16-C-PE-065	Studium i nakreślenie projektów dotyczących doprowadzenia wody ze zbiornika Cerro Blanco do stacji uzdatniania wody pitnej w Atabal oraz dwukierunkowego połączenia sieci wodociągów Málaga i Costa del Sol	0,8	0,7
2002-ES-16-C-PE-066	Studium i nakreślenie projektów dotyczących zwiększenia wielkości zbiorników Concepción i Cerro Blanco	1,9	1,6

Skrajnie położone regiony

Podejmowane są działania mające na celu uwzględnienie wagi przywiązywanej do rozwoju najbardziej skrajnie położonych regionów (Wyspy Kanaryjskie), co zostało podkreślone w Raporcie Komisji na temat działań mających na celu wykonanie postanowień Artykułu 299(2) Traktatu (COM(2000) 147 tekst jednolity). Tegoroczna pomoc Wspólnoty w tym zakresie wyniosła łącznie 40 mln €.

W zakresie projektów dotyczących ochrony środowiska działania koncentrowały się na utylizacji odpadów, która jest mocno ograniczona ze względu na położenie Wysp Kanaryjskich. Kontynuowano rozpoczęte wcześniej przedsięwzięcia w zakresie budowy sortowani odpadów.

Wykorzystanie ponownie udostępnionych środków

Ponownie udostępnione środki zostały wykorzystane na dofinansowanie projektów w zakresie ochrony środowiska w tym samym obszarze geograficznym. Wydano trzy decyzje alokujące pomoc w wysokości 45,2 mln €, z czego 29,7 mln € zakontraktowano w 2003 roku. Należy zwrócić uwagę, że 4,7 mln € przedmiotowych środków przydzielono na projekt budowy zakładu odsalania w Melilla.

PROJEKTY PRZYJĘTE W ROKU 2003 WYKORZYSTUJĄCE ŚRODKI UDOSTĘPNIONE PONOWNIE
--

Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
2001-ES-16-C-PE-057	Oczyszczalnie ścieków komunalnych w rejonie Urgell, Pallars Jussa i Conca de Barberá	10,0	8,0
2002-ES-16-C-PE-004	Ekologiczne odnowienie plaży San Juan – Salinas	12,5	10,6
2003-ES-16-C-PE-036	Modernizacja głównego kanału ściekowego w Vitoria-Gasteiz	9,9	7,9

3.1.2.2 Transport

W 2003 roku Komisja wydała łącznie 23 decyzje o finansowaniu projektów w dziedzinie transportu, dotyczących inwestycji na łączną kwotę około 1 540 mln €, o kosztach kwalifikowanych ogółem wynoszących 1.277 mln € oraz kontrybucjach z Funduszu Spójności na łączną kwotę 926,6 mln €. Zobowiązania w roku 2003 wyniosły łącznie 825,4 mln € i odnosiły się do nowych decyzji wydanych w tym roku (596,1 mln €) oraz rocznych rat dotyczących decyzji przyjętych w latach poprzednich (229,3 mln €).

Sektor transportowy uzyskał łącznie 50,3% pomocy przewidzianej decyzjami zatwierdzonymi przez Komisję oraz 53,5% zobowiązań. Alokacja według środków transportu przedstawiona została w poniższej tabeli.

Środek transportu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)	Udział procentowy kontrybucji w pomocy zatwierdzonej w 2003 roku	Zobowiązania w 2003 roku (mln €)	Udział procentowy kontrybucji w zobowiązaniach w 2003 roku
Drogi*	--	--	--	57,6	7,0%
Kolej	961,7	767,2	82,8%	664,5	80,5%
Porty	316,0	159,4	17,2%	103,3	12,5%
OGÓŁEM	1 277,7	926,6	100,0%	825,4	100,0%

* Zobowiązania na rok 2003 dotyczą rocznych rat dla projektów zatwierdzonych przed 2003 rokiem.

Sieć kolejowa

W 2003 roku Fundusz Spójności nadal przyznawał znaczną pomoc finansową na inwestycje związane z rozbudową hiszpańskiej sieci szybkiej kolei. W ciągu tego roku wydano 15 decyzji dotyczących sieci kolejowej. Wspomniane decyzje koncentrowały się na trzech głównych liniach kolejowych określonych w strategii wykorzystania Funduszu jako priorytetowe, ze względu na ich międzyregionalny charakter.

Odnotowano postępy prac na linii Madryt–Barcelona–granica francuska w kierunku Barcelony. Odcinek pomiędzy Madrytem a miejscowością Lleida otwarto już w październiku 2003 roku. W odniesieniu do robót na odcinku Lleida-Barcelona, w 2003 roku Fundusz Spójności przyjął decyzję o budowie podtorza do węzła Vallès w aglomeracji barcelońskiej.

Duży postęp odnotowano w robotach nad linią Madryt–Valladolid. Decyzją przyjętą w 2003 roku przydzielono pomoc finansową na pięć odcinków we Wspólnocie Madrytu, pozwalając tym samym na pociągnięcie linii dalej aż do węzła miasta Madryt.

Ponadto w 2003 roku Fundusz Spójności zatwierdził finansowanie sześciu odcinków szybkiej kolei na linii Xàtiva – Valencia na wschodnim wybrzeżu Hiszpanii.

Zgodnie z raportami Komitetów Monitorujących, w innych rozpoczętych już projektach prace postępowały w normalnym tempie.

PROJEKTY DOTYCZĄCE KOLEI PRZYJĘTE W 2003 ROKU			
Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
CCI 2003-ES-16-C-PT-004, 010, 026 i 027	Linia szybkiej kolei Madryt- Barcelona. Nowe odcinki: węzeł Martorell-Vallès	278,1	200,9
CCI 2003-ES-16-C-PT-005 do 007, 019 i 020	Linia szybkiej kolei Madryt-Valladolid (odcinki pomiędzy Fuencarral a Canto-Blanco)	386,2	328,3
CCI 2003-ES-16-C-PT-008, 011 do 013, 021 i 024	Linia szybkiej kolei Xàtiva-Valencia (sześć odcinków)	297,4	237,9

Porty

W ciągu 2003 roku zgodnie z postanowieniami zawartymi w wytycznych Wspólnoty dotyczących rozwoju transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T), Fundusz Spójności kontynuował przyznawanie znacznych środków na finansowanie rozbudowy portów. Fundusz przyznał pomoc ośmiu projektom portowym na rozbudowę lub budowę nowego nabrzeża, w celu poprawy bezpieczeństwa i zwiększenia wydajności przewozowej.

PROJEKTY DOTYCZĄCE PORTÓW PRZYJĘTE W 2003 ROKU			
Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
2002-ES-16-C-PT-004	Port Pasajes – remont i modernizacja nabrzeża w dokach La Herrera	10,8	7,9
2003-ES-16-C-PT-001	Rozbudowa portu Bilbao w Abra Exterior – nabrzeże AZ-1	48,5	16,8
2003-ES-16-C-PT-002	Rozwój infrastruktury portowej i drogowej w la Cabezuela	29,8	11,5
2003-ES-16-C-PT-003	Rozwój zachodniego nabrzeża w porcie Almería	25,2	15,1
2003-ES-16-C-PT-009	Obszar nabrzeża i wyrównanego terenu poza dokiem przy Isla Verde (Algeciras)	100,8	52,2
2003-ES-16-C-PT-017	Nabrzeże Azucenas w porcie Motril	22,4	12,3
2003-ES-16-C-PT-018	Rozbudowa portu Alicante	56,5	25,0
2003-ES-16-C-PT-023	Terminal pasażerski i towarowy dla towarów RO-RO w porcie Melilla	21,9	18,6

Inne środki transportu

W roku 2003 nie wydano żadnych nowych decyzji w zakresie projektów dotyczących dróg lub lotnisk.

3.1.3. Irlandia

Zgodnie z Rozporządzeniem o Funduszu Spójności w roku 2003 przypadła wymagana w połowie okresu programowego rewizja kwalifikowania się Irlandii do pomocy z Funduszu. Przeprowadziwszy stosowną procedurę Komisja w 2003 roku poinformowała władze irlandzkie, że zgodnie z wynikami za okres 2000-02 PNB

Irlandii na mieszkańca przekroczył 90% średniej we Wspólnocie i w związku z tym spełnienie niezbędnych warunków kwalifikowania się do pomocy wygaśnie w 2004 roku. Decyzja została sformalizowana na mocy Komunikatu Komisji COM (2004) 191 z dnia 23 marca 2004 r.

W związku z tym w 2003 roku dokonano ostatnich wypłat na projekty realizowane w Irlandii w ramach Funduszu Spójności.

W ciągu roku Komisja zatwierdziła w Irlandii dwa nowe granty z Funduszu Spójności w wysokości 43 mln €. Grant na istniejący projekt zwiększono o łączną kwotę 17,6 mln € w celu pokrycia kosztów dodatkowych prac dotychczas nieobjętych pomocą. Jednakże przeważająca liczba środków w 2003 roku (56,7 mln €) stanowiła ostatnie raty wypłacane na przyjęte już projekty.

Po kilku latach istnienia nierównowagi w kumulatywnych grantach dla poszczególnych sektorów odnotowywanej w okresie 2000-03, wypłata zobowiązań w 2003 roku doprowadziła do osiągnięcia idealnej równowagi 50:50 pomiędzy projektami dotyczącymi transportu i ochrony środowiska.

W 2003 roku zamknięto dziewięć projektów z okresu 1994-99 i skontrolowano raporty końcowe z realizacji pięciu innych projektów. Dwa projekty z okresu 1994-99 zostały zmienione na mocy formalnych decyzji.

Poniżej przedstawiono wykaz projektów, dla których w 2003 roku zostały wypłacone zobowiązania.

3.1.3.1. *Ochrona środowiska*

W przedmiotowym okresie dwa obszary priorytetowe w zakresie ochrony środowiska obejmowały odprowadzanie i oczyszczanie ścieków oraz zagospodarowanie komunalnych odpadów stałych.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

W 2003 roku nie objęto pomocą żadnych nowych projektów. Wypłacono pozostające salda grantów dla dotychczasowych trzech etapów projektów. Nie podjęto żadnych decyzji zmieniających decyzje dotychczasowe.

Odpady stałe

W 2003 roku udzielono pomocy grupie projektów. W odpowiedzi na regionalny plan zagospodarowania odpadów dla Dublinia władze Irlandii zgłosiły wnioski dotyczące kilku etapów budowy infrastruktury do zagospodarowania odpadów. W związku z nadspodziewanie dużą reakcją na potrzeby w zakresie zagospodarowania odpadów stałych w regionie przedstawione w omawianym okresie wnioski zostały w Irlandii zgrupowane i utworzono z nich jeden projekt dotyczący odpadów stałych finansowany przez Fundusz Spójności.

PROJEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA			
Nr projektu	Nazwa projektu	Rodzaj projektu/ zobowiązania	Zobowiązania w 2003 roku (mln €)

OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW			
2000 IE 16 C PE 001	Oczyszczalnia ścieków w rejonie Dublin (Etap V)	Ostatnia rata	13,34
1999 IE 16 C PE 002	Magistrala odprowadzająca ścieki w Limerick (Etap III)	Ostatnia rata	10,70
1999 IE 16 C PE 003	Magistrala odprowadzająca ścieki w Cork (Etap III)	Ostatnia rata	8,93
ODPADY STAŁE			
2000 IE 16 C PE 002	Infrastruktura do zagospodarowania odpadów stałych w rejonie Dublina (Etap I)	Decyzja o przyznaniu grantu – jedna rata	6,90
OGÓŁEM			39,87

3.1.3.2. Transport

Podobnie jak w przypadku projektów związanych z ochroną środowiska, w dziedzinie transportu w omawianym okresie także były dwa obszary priorytetowe – drogi i transport publiczny.

Drogi

W 2003 roku pomocą został objęty jeden nowy projekt. Obwodnica N18 wokół miejscowości Ennis otrzymała pomoc w wysokości 36 mln €.

Przyznanie grantu na drogę N18 będącą obwodnicą miejscowości Ennis było możliwe dzięki obniżeniu grantu na projekt autostrady południowo-wschodniej M50. Już w roku 2002 na podstawie raportów monitorujących okazało się, że w okolicach Carrickmines problemy natury archeologicznej spowodowały wydłużenie się opóźnień w realizacji projektu. W następstwie rozmów przeprowadzonych w 2003 roku okazało się, że zakończenie centralnej części projektu napotkało na opóźnienia wynikające z toczących się postępowań sądowych związanych z terenami archeologicznymi, które najprawdopodobniej mogą się jeszcze przeciągnąć. Bez uszczerbku dla wyników wspomnianych postępowań władze irlandzkie zwróciły się z prośbą o zmniejszenie grantu na tenże projekt, w celu umożliwienia przeniesienia niewypłaconego salda na inny kwalifikujący się projekt. Zmiana dotycząca zmniejszenia grantu i jego wielkości została zatwierdzona w 2003 roku (patrz punkt 3.2.2 poniżej).

W związku z powyższym zostały dokonane zmiany istniejącego grantu na realizację projektu autostrady M1 Lissenhall-Balbriggan, w wyniku których zwiększono środki pomocy o 17,5 mln € z przeznaczeniem na dodatkowe elementy autostrady, pokrycie kosztów wykupu gruntów oraz skorygowanie biegu istniejących dróg. Prace te były opisane w pierwotnym wniosku, ale nie zostały objęte pomocą.

Kolej

W 2003 roku pomocą nie objęto żadnego nowego projektu oraz nie dokonano żadnych dalszych modyfikacji istniejącego projektu kolejowego rozbudowy stacji Heuston i południowo-zachodniego korytarza kolejowego (Etap I). Wypłacono ostatnie zobowiązanie w wysokości 7,5 mln €.

PROJEKTY DOTYCZĄCE TRANSPORTU			
Nr projektu	Nazwa projektu	Rodzaj projektu/ zobowiązania	Zobowiązania w 2003 roku (mln €)
DROGI			
2000 IE 16 C PT 002	M1 Cloghran – Lissenhall (Etap II)	Ostatnia rata	9,18
2000 IE 16 C PT 003	M1 Lissenhall Balbriggan	Ostatnia rata	24,60
2003 IE 16 C PT 002	N18 – obwodnica Ennis	Jedna rata	36,18
KOLEJ			
1999 IE 16 C PT 004	Terminal Heuston i korytarz południowo- zachodni (Etap I)	Ostatnia rata	7,50
OGÓŁEM			107,28

Był to ostatni rok, w którym Irlandii przysługiwała pomoc w ramach Funduszu Spójności. Poniższa tabela prezentuje ogólny obraz objętych pomocą projektów oraz grantów przyznanych w latach 2000-03, z uwzględnieniem dokonanych zmian:

PROJEKTY OBJĘTE POMOCA W IRLANDII W LATACH 2000-03

Nr CCI	Nazwa projektu	Koszty kwalifikowane (mln €)	Granty (mln €)
OCHRONA ŚRODOWISKA			
Oczyszczanie ścieków			
1999 IE 16 C PE 002	Magistrala odprowadzająca ścieki w Limerick (Etap III)	143,7	107,0
1999 IE 16 C PE 003	Magistrala odprowadzająca ścieki w Cork (Etap III)	55,8	44,7
2000 IE 16 C PE 001	Oczyszczalnia ścieków w rejonie Dublin (Etap V)	166,7	133,3
Odpady stałe			
2000 IE 16 C PE 002	Infrastruktura do zagospodarowania odpadów stałych w rejonie Dublina (Etap I)	8,1	6,9
Ochrona środowiska	OGÓŁEM	374,4	291,9
TRANSPORT			
Drogi			
2000 IE 16 C PT 001	M50 – autostrada południowo-wschodnia (Etap II)	87,1	37,9
2000 IE 16 C PT 002	M1 Cloghran – Lissenhall (Etap II)	108,0	91,8
2000 IE 16 C PT 003	M1 Lissenhall Balbriggan	62,1	52,8
2003 IE 16 C PT 002	N18 – obwodnica Ennis	42,5	36,2
Kolej			
1999 IE 16 C PT 004	Terminal Heuston i korytarz południowo- zachodni (Etap I)	88,2	74,0
Transport	OGÓŁEM	387,9	292,7
	ŁĄCZNIE	762,3	584,6

Uwaga: Kwotę 27 375 € zakontraktowano w 2000 roku na projekt obwodnicy M1 miejscowości Drogheda (Etap II) i stanowi ona saldo należne na podstawie decyzji z 1999 roku o przyznaniu grantu.

3.1.4. Portugalia

W Portugalii w 2003 roku w ramach realizacji pomocy z Funduszu Spójności poczyniono wiele wysiłków, aby odzyskać środki niewykorzystane w 2002 roku.

Zgodnie z raportem za 2002 rok nie wszystkie planowane kwoty przydzielone Portugalii mogły zostać wypłacone w tymże roku, ze względu na wszczęcie procedur stosowanych w przypadku naruszeń, co utrudniło Portugalii przydzielanie koncesji na gospodarowanie zasobami wodnymi i odpadami komunalnymi. Procedury związane z naruszeniami odrzucono w roku 2003 i wstrzymane projekty mogły zostać przyjęte.

W 2003 roku Komisja zatwierdziła 15 nowych projektów dotyczących ochrony środowiska oraz osiem projektów w dziedzinie transportu. Wartość ogólna zakwalifikowanych inwestycji stanowiła 943 mln €. Przyznano dla nich pomoc w wysokości 644,8 mln €, z czego 505,9 mln € wypłacono z budżetu na 2003 rok.

W następstwie przyznanych zobowiązań oraz w związku z projektami przyjętymi w latach wcześniejszych, a mającymi wpływ na budżet na 2003 rok, łączne zobowiązania w przedmiotowym roku przedstawiały się następująco:

	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Łączna pomoc Fund. Spójn. (mln €)	Zobowiązania w 2003 r (mln €)
Ochrona środowiska	639,2	433,3	346,6
Transport	303,8	211,5	159,3
Ogółem	943,0	644,8	505,9
% ochr. środow.	67,8%	67,2%	68,5%
% transport	32,2%	32,8%	31,5%
Ochr. środow. – lata poprzednie	508,8	401,2	110,0
Transport – lata poprzednie	508,8	401,2	110,0
Ogółem	1 644,7	1 191,9	644,8

3.1.4.1. Ochrona środowiska

Podobnie jak w poprzednim okresie wśród priorytetów objętych pomocą z Funduszu na lata 2000-06 znalazły się oczyszczanie ścieków, zaopatrzenie w wodę pitną oraz utylizacja odpadów komunalnych.

Jak wspomniano w punkcie powyżej, w związku z odrzuceniem w 2003 roku procedur stosowanych w przypadku naruszeń, można było przyjąć wstrzymane projekty gospodarowania zasobami wodnymi.

W związku z powyższym Komisja zatwierdziła 15 grantów dla projektów dotyczących ochrony środowiska, z czego 14 to projekty gospodarowania zasobami wodnymi (w tym jedno studium). Dzięki temu niewykorzystane w 2002 roku kwoty mogły zostać odzyskane, a jednocześnie mogło nastąpić zrównoważenie zasobów przydzielonych dla różnych sektorów. Przed rokiem 2003 środki przydzielone na projekty dotyczące ochrony środowiska stanowiły 39,6% łącznych zobowiązań, natomiast w 2003 roku wartość ta wzrosła do 46,1%.

W 2003 roku Komisja przyjęła łącznie 15 nowych projektów w zakresie ochrony środowiska, z czego osiem to zintegrowane projekty gospodarowania zasobami wodnymi (odprowadzanie i zaopatrywanie), cztery to projekty dotyczące odprowadzania ścieków, jeden – zaopatrzenia w wodę, jeden – studium oraz jeden projekt to przedsięwzięcie w zakresie pomocy technicznej w dziedzinie zarządzania, monitorowania i kontroli projektów związanych z ochroną środowiska.

Realizacja wypłat zobowiązań finansowych w roku 2003 na projekty dotyczące ochrony środowiska została przedstawiona w poniższej tabeli:

Sektor	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc ogółem (mln €)	% pomocy	Zobowiązania w 2003 r (mln €)
Zintegrowany system gospodarowania wodą (odprowadzanie i zaopatrywanie)	429,1	300,3	64%	240,3
Odprowadzanie ścieków	177,5	106,7	22,7%	85,2
Zaopatrzenie w wodę	28,2	22,6	4,8%	18,1
Inne projekty (studium + pomoc techniczna)	4,4	3,8	0,8%	3,0
Projekty z lat ubiegłych	192,9	145,9	7,7%	28,9
Ogółem	833,1	579,3	100%	375,5

Woda

Wszystkie z przyjętych projektów – za wyjątkiem przedsięwzięcia w zakresie pomocy technicznej – dotyczyły gospodarowania zasobami wodnymi, co pokazuje determinację w dążeniu do efektywnego wykorzystywania zasobów wodnych oraz spełnienia wymagań Wspólnoty dotyczących ochrony środowiska.

Nie przyjęto żadnych innych projektów dotyczących ochrony środowiska, natomiast w okresie 2000-02 przyjęto wiele projektów związanych z odpadami komunalnymi, również traktowanych priorytetowo przy udzielaniu pomocy z Funduszu Spójności.

Przyjęte projekty związane z ochroną środowiska przedstawiono w poniższej tabeli:

PROJEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA			
Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
PROJEKTY ZINTEGROWANE (ODPROWADZANIE + ZAOPATRYWANIE)			
2001/PT/16/C/PE/004	Águas do Norte Alentejano	55,2	39,7
2002/PT/16/C/PE/007	Águas de Tràs os Montes e Alto Douro – Etap I	58,4	49,7
2002/PT/16/C/PE/008	Águas do Minho Lima – Etap II	76,8	49,9
2002/PT/16/C/PE/010	Águas do Zêzere e Côa – Etap II	57,5	36,2
2002/PT/16/C/PE/011	Águas do Zêzere e Nabão – Etap II	71,0	49,7
2003/PT/16/C/PE/002	Águas do Centro Alentejo	47,1	22,6
2003/PT/16/C/PE/003	Águas de Tràs os Montes e Alto Douro – Etap II	57,3	48,7
2003/PT/16/C/PE/004	Águas do Minho Lima – Etap III	5,9	3,8
PROJEKTY DOTYCZĄCE ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW			
2000/PT/16/C/PE/001	Águas do Oeste – Etap II	37,3	31,7
2000/PT/16/C/PE/014	System międzygminny Tejo/Trancão	70,2	35,1
2003/PT/16/C/PE/001	System odprowadzania ścieków w Algarve	47,0	26,3
2003/PT/16/C/PE/005	System odprowadzania ścieków Barrinha de	23,0	13,6

	Esmoriz		
PROJEKTY DOTYCZĄCE ZAOPATRZENIA W WODĘ			
1999/PT/16/C/PE/006	System zaopatrzenia w wodę w Planalto Beirão	28,2	22,6
INNE PROJEKTY (POMOC TECHNICZNA + STUDIUM)			
2003/PT/16/C/PA/001	Pomoc techniczna II – zarządzanie projektami z dziedziny ochrony środowiska	1,3	0,9
2002/PT/16/C/PE/009	Studia – zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w Vale do Ave	3,2	2,1

3.1.4.2. Transport

Chociaż większość pomocy z Funduszu Spójności przyznanej dla sektora transportu w poprzednim okresie przeznaczona była na infrastrukturę drogową, w chwili obecnej finansowanie koncentruje się w innych obszarach – w szczególności na kolei. Pomiędzy 2000 rokiem a końcem 2002 roku 85% łącznej pomocy przyznanej dla sektora transportu przeznaczone było na projekty dotyczące kolei (w tym miejskie sieci kolejowe). Mimo, że w 2003 roku przyjęto jedynie dwa projekty kolejowe, ze względu na swój rozmiar miały one największy udział w korzystaniu ze środków pomocy przyznanej dla sektora transportu.

Należy także zwrócić uwagę na inwestycje w portach, przede wszystkim w autonomicznych regionach Azorów i wyspy Madeira, które odgrywają istotną rolę ekonomiczną – szczególnie biorąc pod uwagę ich niekorzystne odległe położenie.

Realizacja wypłat zobowiązań finansowych w roku 2003 na projekty transportowe została przedstawiona w poniższej tabeli:

Sektor	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc ogółem (mln €)	% pomocy	Zobowiązania w 2003 r (mln €)
Drogi	47,3	40,2	12%	32,2
Kolej	147,4	98,9	25,7%	69,2
Porty	109,1	72,4	21,5%	57,9
Projekty z lat poprzednich	508,8	401,2	40,8%	110,0
Ogółem	769,6	612,7	100%	269,3

Osiem przyjętych projektów transportowych dotyczyło kolei, portów i dróg.

Większość środków pomocy z Funduszu przeznaczonych jest na modernizację portugalskiej sieci kolejowej. Ponadto przyznano fundusze na pozwalające na intermodalność projekty na innych liniach niż linie północne i Beira Alta.

Ponadto przyjęto trzy projekty dotyczące portów, których celem jest udoskonalenie infrastruktury portowej w regionach autonomicznych, jak również przeprowadzenie dwóch studiów dotyczących przyszłej pomocy dla portu Setúbal.

Przyjęto również jeden projekt dotyczący dróg, a mianowicie realizacji odcinka drogi głównej północ-południe w regionie Lizbony.

Osiem zatwierdzonych projektów transportowych przedstawiono w tabeli poniżej:

PROJEKTY DOTYCZĄCE TRANSPORTU

Nr projektu	Nazwa projektu	Koszty kwalifik. ogółem (mln €)	Pomoc z Fund. Spójn. (mln €)
PROJEKTY DOTYCZĄCE PORTÓW			
2003/PT/16/C/PT/001	Studia – Port Setúbal – Terminal Ro-Ro Etap I	0,4	0,34
2003/PT/16/C/PT/003	Infrastruktura portowa w Madeira – port Caniçal	73,5	42,6
2003/PT/16/C/PT/005	Studia – terminal portowy Setúbal Eurominas	0,6	0,51
2003/PT/16/C/PT/006	Port S.Roque – Ilha do Pico – Azory	7,6	6,5
2003/PT/16/C/PT/010	Port Praia da Vitória – Ilha Terceira – Azory	27	22,4
PROJEKTY DOTYCZĄCE KOLEI			
2003/PT/16/C/PT/002	Modernizacja linii południowej – odcinek P.Novo/Setúbal-Mar	74,3	59,4
2003/PT/16/C/PT/004	Modernizacja linii Minho – odcinek Lousada/Nine	73,1	39,5
PROJEKTY DOTYCZĄCE DRÓG			
2003/PT/16/C/PT/007	Droga główna północ-południe – odcinek AV; rozjazd Padre Cruz/CRIL (obwodnica)	47,3	40,2

3.2. POMOC TECHNICZNA I STUDIA

3.2.1 Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji

W Irlandii w związku z realizacją projektu południowo-wschodniej autostrady M50, Komisja otrzymała w 2002 roku zażalenia i wnioski dotyczące oddziaływania autostrady na tereny archeologiczne przy Carrickmines. W szczególności twierdzono, że w przypadku wspomnianego projektu nie są przestrzegane postanowienia Dyrektywy 85/337/EWG o ocenie oddziaływania na środowisko niektórych publicznych i prywatnych projektów. Dyrekcja Generalna ds. Środowiska przebadła wskazane aspekty projektu w latach 2002 i 2003.

W ramach przeprowadzanego badania oraz w świetle wyłonionych zagadnień technicznych natury archeologicznej, na podstawie kontraktu ramowego Dyrekcji Generalnej dotyczącego konsultacji w zakresie polityki regionalnej zlecono przeprowadzenie studium mającego pomóc Komisji w rozpatrzeniu sprawy. Studium ukończono w czerwcu 2003 roku, a jego wyniki przedstawiono władzom irlandzkim w celu umożliwienia im zgłoszenia własnych opinii. Władze irlandzkie udzieliły odpowiedzi w październiku 2003 roku.

Do końca 2003 roku Komisja zamknęła rozpatrywanie wszystkich dostępnych materiałów, aby zdecydować o słuszności otrzymanych skarg.

4. MONITOROWANIE, KONTROLE I NIEPRAWIDŁOŚCI

4.1. Monitorowanie: komitety i misje

4.1.1. Grecja

4.1.1.1 Komitety monitorujące

W ciągu 2003 roku Komitet Monitorujący Funduszu Spójności ds. ochrony środowiska nie został zwołany ani razu. Projekty dotyczące ochrony środowiska

realizowane z Funduszu Spójności były analizowane i omawiane w kontekście programu operacyjnego w zakresie ochrony środowiska oraz stosownych regionalnych programów operacyjnych Komisji Monitorujących.

Odbyły się następujące spotkania techniczne.

W dniu 31 marca Komisja odbyła w Atenach spotkanie z przedstawicielem Ministerstwa Ochrony Środowiska i Prac Publicznych w celu przeanalizowania licznych skarg i wniosków oraz zainicjowanej przez Komisję procedury stosowanej w przypadku zaistnienia naruszeń, w szczególności w zakresie utylizacji odpadów stałych, oczyszczania ścieków oraz europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.

Dnia 24 lipca dokonano rewizji greckiej strategii w zakresie ochrony środowiska, w szczególności przeanalizowano zaktualizowaną strategię, omówiono zobowiązania finansowe na rok 2003 oraz propozycje projektów dotyczących utylizacji odpadów stałych i oczyszczania ścieków.

Dnia 9 września w świetle zaktualizowanej strategii dotyczącej ochrony środowiska rozważono perspektywy finansowania dopracowanych i kompletnych projektów, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji inwestycji w zakresie ochrony środowiska w Grecji.

W ciągu 2003 roku Komitet Monitorujący Funduszu Spójności ds. programów operacyjnych w sektorze transportu nie został zwołany ani razu. Projekty transportowe realizowane z Funduszu Spójności były analizowane i omawiane w kontekście programów operacyjnych Komitetów Monitorujących w sprawach Dróg, Portów, Urbanizacji oraz Kolei, Lotnisk i Transportu Miejskiego.

Odbyły się następujące spotkania techniczne.

W dniu 13 marca, 16 kwietnia i 7 października Komisja odbyła spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Transportu i Łączności, w celu przedyskutowania złożonego Strategicznego Planu Inwestycji w kolejnictwie, warunków wznowienia przez Fundusz Spójności wydawania decyzji o dofinansowaniu kolei oraz zamknięcia wcześniejszych projektów dotyczących kolei realizowanych w ramach Funduszu Spójności.

Dnia 27 listopada odbyło się spotkanie techniczne przygotowujące do programu operacyjnego Komitetu Monitorującego w sprawach Dróg, Portów i Urbanistyki mające na celu analizę projektów dotyczących dróg realizowanych w latach 1994-99, które mają zostać zamknięte, a także monitorowanie fizycznych i finansowych postępów projektów na lata 2000-06.

Dnia 2 grudnia odbyło się kolejne spotkanie techniczne przygotowujące do programu operacyjnego Komitetu Monitorującego w sprawach Kolei, Lotnisk i Transportu Miejskiego. Podczas spotkania szczegółowo przeanalizowano realizację przyszłych projektów kolejowych.

4.1.1.2. Misje monitorujące

W 2003 roku przeprowadzono wiele misji monitorujących.

W zakresie misji dotyczących projektów ochrony środowiska w dniu 16 lipca 2003 roku Komisja złożyła wizytę na terenie budowy wysypiska Amfissa (w kontynentalnej części Grecji), której celem była ocena postępów realizacji projektu.

Dnia 18 lipca 2003 roku przedstawiciele Komisji złożyli wizytę na wysypiskach Ano Liossia oraz w oczyszczalni ścieków Psyttalia w celu weryfikacji postępów prac i omówienia z kierownikami projektu niektórych aspektów technicznych. Dnia 22 lipca 2003 roku złożono także wizytę w stacji uzdatniania wody Galatsi w Atenach.

W zakresie misji dotyczących projektów transportowych w dniu 4 grudnia Komisja złożyła wizytę na budowie nowej podwójnej linii kolejowej Ateny-Eleusina-Korynt oraz ośrodka towarowego Thriassio Pedio w celu sprawdzenia postępu prac. Pierwszy z projektów obejmujący prace nad torami i sygnalizacją odnotował postępy, natomiast w drugim projekcie stwierdzono poważne problemy, które omówiono z kierownictwem.

4.1.2. Hiszpania

4.1.2.1. Komitety monitorujące

W 2003 roku w Madrycie odbyło się tylko jedno spotkanie Komitetu Monitorującego.

Spotkanie Komitetu odbyło się w dniach 11-13 czerwca. Było ono podzielone na osiem osobnych sesji (pięć dotyczyło projektów prowadzonych przez różne Autonomiczne Wspólnoty lub konfederacje hydrograficzne dla poszczególnych zlewisk, jedna dotyczyła projektów transportowych, jedna projektów „prywatno-publicznych” i „pomocy technicznej” oraz jedna – projektów nadzorowanych przez hiszpańską administrację centralną) mających na celu zbadanie stopnia realizacji poszczególnych projektów i grup projektów (łącznie około 166 decyzji) wymagających osobnego omówienia z władzami odpowiedzialnymi za ich realizację oraz wcześniej wspólnie wybranymi przez odpowiednich przedstawicieli Ministerstwa Finansów i Komisji.

W ramach każdej sesji Komitet przebadał stan realizacji projektów na dzień 31 grudnia 2002 roku.

Ponadto Komitet otrzymał także dane dotyczące projektów, które nie zostały wybrane. Zostały one przekazane do wiadomości Komisji.

Oprócz zatwierdzania protokołów i badania projektów, podczas każdej sesji przedstawiono wspólną prezentację powtarzającą i przypominającą ważne punkty ogólnego interesu w następujących kwestiach:

- a) ulepszeń (do przeprowadzenia) w zakresie monitorowania procedur zarządzania;
- b) przestrzegania zasad Wspólnoty dotyczących działań informacyjnych i promocyjnych;
- c) stosowania automatycznej procedury anulowania środków dla projektów, w których prace nie rozpoczęły się w ciągu dwóch lat od przyjęcia decyzji. Wszelkie odstępstwa od tej ogólnej zasady ograniczają się do wyjątkowych przypadków, które należy stosownie uzasadnić;
- d) przestrzegania przepisów Wspólnoty dotyczących zamówień publicznych;

- e) nieuwzględniania na fakturach i na dowodach płatności podatku VAT, który beneficjent może odzyskać; oraz
- f) legalizacji tylko zapłaconych wydatków (z wyłączeniem wydatków poniesionych a niezapłaconych).

4.1.2.2. *Misje monitorujące*

Celem przeprowadzanych misji była ocena i weryfikacja postępów realizowanych projektów oraz wyjaśnienie problemów napotykanym w związku z ich realizacją.

Misje monitorujące przeprowadzono dla następujących projektów:

Tunel Somport – tunel przez Pireneje łączący Hiszpanię i Francję. Misja została przeprowadzona w dniu 15 stycznia 2003 roku. Projekt miał zostać zakończony w 1999 roku, jednak w związku z zaostreniem przepisów bezpieczeństwa wystąpiły opóźnienia. Żądanie ostatniej płatności na projekt otrzymano w grudniu 2002 roku. Kontrola wykazała, że projekt został ukończony, a ceremonia otwarcia odbyła się dnia 17 grudnia 2003 roku.

Projekty dotyczące zaopatrzenia w wodę pitną: system kanalizacji Casrama. Projekt ten został skontrolowany w dniach 16-17 stycznia 2003 roku, w celu zweryfikowania na miejscu faktycznych postępów prac oraz problemów napotykanym w związku z jego ukończeniem w ustalonych terminach. Ponadto misja rozważyła zmiany sugerowane przez kraj członkowski dnia 2 grudnia 2002 roku, który przedstawił wszystkie informacje wymagane do prawidłowego zbadania tych zmian.

Zintegrowany plan dla rzeki Arga (Navarra), etap I i II: w dniach 29-31 stycznia 2003 roku odbyła się misja monitorująca mająca na celu sprawdzenie ukończenia pierwszego etapu projektu, dla którego na początku stycznia zgłoszono żądanie wypłaty ostatniej płatności. Projekt dotyczył ustabilizowania brzegów rzeki w celu umożliwienia utworzenia parku dla mieszkańców miejscowości Pamplona. Podczas misji stwierdzono, że projekt został zakończony i otwarty dla mieszkańców. Prace w ramach etapu II rozpoczęły się w grudniu 2003 roku.

Projekty zagospodarowania odpadów w Castile-La Mancha (2000), zagospodarowania odpadów w Castile-La Mancha (2001) oraz zagospodarowanie odpadów w Castile-La Mancha (2002): w dniach 10-11 lutego 2003 roku oraz dnia 2 lipca 2003 roku poddano kontroli kilka projektów przerobu odpadów komunalnych, zrealizowanych przez regionalne władze Castile-La Mancha w ramach Regionalnego Planu dotyczącego Odpadów. Dzięki kontrolom można było określić stosowne ramy modyfikacji projektów w prowincji Cuenca.

Kanał Botafoc (gmina Ibiza-Eivissa): inspekcja przeprowadzona w dniu 10 kwietnia 2003 roku obejmowała spotkanie informacyjne z personelem inżynieryjnym firmy na temat postępów prac oraz wizytę na miejscu realizacji projektu. Projekt, który był przedmiotem trzech skarg – wszystkie z nich są w chwili obecnej zamknięte, został rozpoczęty wiosną 2004 roku.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków w kilku gminach na Balearach: dnia 10 kwietnia przeprowadzono kontrolę w oczyszczalni Soller i jej obiektach. Inspektorzy odwiedzili oczyszczalnię ścieków oraz skontrolowali prace wykonywane w ramach

decyzji o dofinansowaniu: wszystkie filtry piaskowe, kanał do odkażania promieniami UV, systemy wentylacyjne oraz panel sterowania.

Sieć odprowadzania ścieków z centrum miasta (gmina Palma de Mallorca): kontrola odbyła się dnia 11 kwietnia 2003 roku i obejmowała spotkanie informacyjne z przedstawicielami urzędu miasta Palma na temat postępów prac a następnie wizytę w różnych rejonach miasta, objętych zasięgiem sieci.

Kanały zabezpieczające i działania korygujące realizowane w ramach Planu Rozbudowy Portu Barcelona: Z inicjatywy władz portu barcelońskiego (organ odpowiedzialny za prowadzenie projektu) dnia 9 maja 2003 roku przeprowadzono misję monitorującą, której celem było zebranie dokładnych informacji na temat problemów napotkanych podczas pierwszego etapu budowy nowych kanałów zabezpieczających w porcie (zapadnięcie się pierwszych bloków w związku z pęknięciami dna morskiego spowodowanymi szeregiem ostrych sztormów w listopadzie 2001 roku).

Linia szybkiej kolei „Xàtiva–Valencia”: w dniach 20-23 maja 2003 roku na żądanie Komisji i zgodnie z umową o współpracy nakreśloną w Artykule 13 Rozporządzenia (WE) Nr 1164/94, Europejski Bank Inwestycyjny przeprowadził badanie projektów związanych z powyższą linią kolejową, w celu dokonania oceny ich wyników. Ocena dotyczyła nie tylko odcinków objętych wnioskiem o pomoc, ale także całość systemu linii szybkiej kolei łączącej Madryt z głównymi miastami prowincji Castile-La Mancha, Valencia i Murcia.

Oczyszczalnia w rejonie Zachodni-Gijón (Asturia): w odpowiedzi na zaproszenie skierowane również do Komitetu Monitorującego Funduszu Spójności, w dniu 17 lipca 2003 roku przeprowadzono inspekcję, której celem było przeprowadzenie w terenie oceny wniosku o zwiększenie kosztów całkowitych projektu, w związku z problemami napotykanymi przez organ realizujący projekt. Problemy wiązały się ze wzrostem cen betonu strukturalnego (architektonicznego) oraz ze zmianami w przepisach dotyczących jego stosowania. Ponadto napotkano problemy dotyczące wykupu ziemi, na których powstać miał obiekt, co opóźniło rozpoczęcie projektu i spowodowało istotne zwiększenie kosztów.

Gospodarka wodna w dolinie rzeki Tagus (2001, Grupa 2): dnia 29 września 2003 roku w projektach realizowanych przez urząd miasta Madryt w ramach grupy projektów dotyczących gospodarki wodnej odbyła się misja monitorująca. W trakcie przeprowadzanej misji inspektorzy mogli także stwierdzić w terenie stopień koordynacji obecnego projektu z projektami realizowanymi w latach 1993-99 w ramach innych grup, a które zostały już zakończone lub są bliskie zakończenia.

Szybka kolej Madryt-Valladolid – tunel Guadarrama: pod koniec listopada 2003 roku wspólnie z bankiem EIB przeprowadzono inspekcję projektu budowy tunelu Guadarrama. Inspekcja polegała na sprawdzeniu postępu w zakresie wiercenia tunelu, organizacji pracy na terenie budowy oraz zgodności z ustalonym harmonogramem prac.

Zagospodarowanie odpadów w Madrycie (2001 – Grupa 2) oraz w Autonomicznej Wspólnocie Madrytu: w dniach 15-17 grudnia 2003 roku w wymienionych projektach przeprowadzono misję monitorującą. Pierwszy projekt składa się z grupy czterech projektów i obejmuje między innymi zakład Valdemingómez, który jest niezmiernie

ważny dla miasta Madrytu. W trakcie misji sprawdzono ukończenie prac oraz działanie obiektu. Drugi projekt dotyczy grupy pięciu projektów zarządzanych przez przedsiębiorstwo publiczne będące własnością Rządu Regionalnego (GEDESMA). Sprawdzono działanie systemu komputerowego (projekt nr IV).

4.1.3. Irlandia

4.1.3.1. Komitety monitorujące

W 2003 roku odbyły się dwa spotkania Komitetu Monitorującego – 10 kwietnia i 30 października. Ogólnie Komisja była zadowolona z jakości przekazanych przez władze irlandzkie informacji na temat zarządzania projektami oraz uznała, że w odpowiedni sposób nie zajęto się nierozstrzygniętymi problemami.

Podczas spotkań Komitet przebadął pisemne raporty z postępów w 19 otwartych projektach za lata 1993-1999 oraz ośmiu projektach na lata 2000-06.

Kolejnym postępem odnotowanym w ciągu 2003 roku było pomyślne ukończenie dziewięciu projektów. Na koniec roku 2003 do zakończenia pozostało dwanaście projektów z lat 1993-99, co stanowi 10% projektów objętych w tym okresie pomocą.

4.1.3.2. Misje monitorujące

Oprócz uczestnictwa w dwóch posiedzeniach Komitetu Monitorującego zorganizowanych w 2003 roku, Komisja była także reprezentowana na dwóch oficjalnych ceremoniach otwarcia głównych projektów.

4.1.4. Portugalia

4.1.4.1. Komitety monitorujące

Zgodnie z wymogami Rozporządzenia o Funduszu spotkania Komitetu Monitorującego powinny odbywać się dwa razy w roku. Ze względu na liczbę realizowanych projektów oraz szczegółowy charakter dyskusji spotkania trwają zwykle półtora dnia.

W 2003 roku spotkania odbyły się w dniach 12-13 maja oraz 24-25 listopada. Umożliwiły one rozpatrzenie każdego projektu osobno, jak również omówienie ogólnych tematów, takich jak działania informacyjne i promocyjne, inspekcje, zamówienia publiczne, zasady realizacji oraz inne zagadnienia. Podczas spotkań stwierdzono potrzebę zorganizowania we współpracy z Komisją i władzami krajowymi seminariów wymiany doświadczeń i informacji mających na celu poprawę zarządzania Funduszem Spójności na poziomie kraju i całej Wspólnoty. Mając to właśnie na uwadze zdecydowano o zorganizowaniu w roku 2004 dwóch seminariów – jednego na temat metod i technik oceny kosztów i korzyści finansowanych projektów oraz drugiego na temat inspekcji i zamówień publicznych.

Mimo że projekt dotyczący budowy hydroelektrowni Alqueva monitorowany jest przez generalny Komitet pod kątem zintegrowanego programu rozwoju dla regionu Alqueva (PEDIZA) jest on również monitorowany na szerszym forum Komitetu Monitorującego Funduszy Strukturalnych.

4.1.4.2. Misje monitorujące

Oprócz uczestnictwa w spotkaniach Komitetu Monitorującego oraz w niektórych inspekcjach przeprowadzanych przez Jednostki Audytorskie, wydział geograficzny odpowiedzialny za realizację projektów w Portugalii w ramach Funduszu Spójności prowadzi także kontrole techniczne w trakcie badania zasadności przyznania pomocy oraz kontrolowania przyznanej pomocy, w celu sprawdzenia postępów projektów, uzyskania na miejscu informacji o problemach napotykanym podczas ich realizacji oraz wyszukania najlepszych rozwiązań mogących skorygować realizację projektów.

W marcu odbyła się wizytacja projektu systemu odprowadzania ścieków Tejo/Trancão (projekt obejmujący swoim zasięgiem kilka gmin). Projekt ten zostanie przyjęty w terminie późniejszym tego roku.

W czerwcu przeprowadzono inspekcję prac związanych z projektem oczyszczania zlewiska rzeki Lis i Seiça.

4.2. Inspekcje i wnioski

W ciągu 2003 roku Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej (DG REGIO) przeprowadziła w czterech krajach członkowskich uzyskujących pomoc z Funduszu Spójności 17 misji audytorskich projektów i 10 misji audytorskich systemów monitorowania. We wszystkich czterech krajach stwierdzono problemy:

W odniesieniu do projektów zasadnicze niedociągnięcia, które zostały wykryte, dotyczyły procedur przyznawania kontraktów publicznych, chociaż sytuacja różniła się w poszczególnych krajach członkowskich. Odnotowana w 2002 roku poprawa, szczególnie pod względem przestrzegania postanowień Decyzji, była nadal widoczna w 2003 roku.

Wykryte nieprawidłowości są obecnie omawiane w czterech przedmiotowych krajach członkowskich pod kątem zadecydowania o konieczności wprowadzenia korekt finansowych.

Audyt systemów wprowadzonych przez kraje członkowskie przeprowadzono w trzech etapach. Pierwszy etap polegał na dokonaniu analizy przekazanego Komisji opisu systemu. Dwa kolejne etapy obejmowały kontrole na miejscu funkcjonowania systemu polegające na wykonaniu testów zgodności. Stwierdzono, że działania krajów członkowskich ukierunkowane były na przyjęcie systemów zgodnych z wymogami Rozporządzenia (WE) Nr 1386/2002 dotyczącego systemów zarządzania i kontroli programów pomocy oraz procedur dokonywania korekt finansowych. Niemniej jednak w niektórych dziedzinach nadal występują problemy.

W Hiszpanii i Grecji wdrożono plan działania aby zagwarantować, że w 2004 roku przeprowadzone zostaną wymagane dostosowania dające DG REGIO pewność w kwestii funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli.

4.2.1. Grecja

W ciągu 2003 roku DG REGIO przeprowadził w Grecji cztery misje audytorskie projektów i dwie misje audytorskie systemów.

Przebadano siedem decyzji projektowych. Główne wnioski nakreślone po przeprowadzeniu audytów dotyczą przede wszystkim nieprzestrzegania przepisów o zamówieniach publicznych, w tym między innymi częste przekraczanie na dużą skalę kosztów prac, a w przypadku dużych projektów niestosowanie się do Decyzji 96/455/WE w sprawie prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych.

Ukończono audyt systemów zarządzania i kontroli wdrożonych dla Funduszu Spójności. W toku audytu wykryto wiele niedociągnięć, w tym między innymi:

- problem wiarygodności danych przechowywanych w komputerowym systemie zarządzania, co stwarza ryzyko nieprawidłowości w związku z określonymi płatnościami okresowymi;
- problem monitorowania jakości studiów prowadzonych w związku z oceną projektów, dla których kraj będzie występować do Funduszu Spójności o dofinansowanie. Niska jakość studiów może prowadzić do późniejszego przekroczenia kosztów, co z kolei może mieć poważne implikacje w legalności procedur przyznawania kontraktów publicznych.

4.2.2. Hiszpania

W ciągu 2003 roku przeprowadzono w Hiszpanii siedem misji audytorskich projektów i cztery misje audytorskie systemów.

Sytuacja w Hiszpanii przedstawia się różnie z racji zdecentralizowanej organizacji kraju. Niemniej jednak z przeprowadzonych przez DG REGIO inspekcji można wyciągnąć wiele wniosków.

Przebadano 16 decyzji projektowych. Zasadnicze anomalie były podobne do ujawnionych w 2002 roku i dotyczyły nieprzestrzegania zasad w zakresie zamówień publicznych (bałagan w zakresie kryteriów wyboru i przyznawania kontraktów, stosowanie zasady *baja temeraria* lub kosztów przeciętnych, brak odniesienia do kosztów podczas wyboru najkorzystniejszej finansowo oferty) oraz uwzględniania niekwalifikujących się wydatków (podatku VAT, zakupu ziemi od administracji publicznej).

Dla projektów prowadzonych przez hiszpańskie władze centralne został ukończony audyt systemów zarządzania i kontroli. Wykryto następujące słabe punkty:

- brak systematycznego weryfikowania kwalifikowania się wydatków;
- brak jasno określonej roli organów pośrednich, a zatem osłabienie procesu weryfikacji (Artykuł 4 Rozporządzenia (WE) Nr 1386/2002).

4.2.3. Irlandia

W Irlandii przeprowadzono trzy misje audytorskie. Jedna z nich dotyczyła dwóch decyzji, a pozostałe dwie były audytami systemów zarządzania i kontroli Funduszu Spójności.

Zasadnicze nieprawidłowości, jakie wykryto w dwóch przedmiotowych projektach dotyczyły nieprzestrzegania zasad kwalifikowania wydatków (ujmowanie kosztów operacyjnych lub wydatków nieobjętych decyzją).

Audyt systemów zarządzania i kontroli Funduszu Spójności wykazał liczne słabe punkty, w szczególności w odniesieniu do jakości dziennika audytu.

4.2.4. Portugalia

W Portugalii w 2003 roku przeprowadzono pięć inspekcji. Trzy z nich dotyczyły przebadania sześciu decyzji w ramach Funduszu Spójności, natomiast dwie pozostałe to audyty systemów zarządzania i kontroli Funduszu Spójności.

Podstawowe spostrzeżenia wyniesione z audytów dotyczyły między innymi nieprzestrzegania zasad w zakresie zamówień publicznych (brak przejrzystości procedur przyznawania kontraktów publicznych, dodatkowe prace, które można było przewidzieć wcześniej) oraz składanie wniosków o płatność zawierających niekwalifikujące się wydatki (za prace przeprowadzone po upływie okresu kwalifikowania się lub nieobjęte decyzją).

Audyt systemów zarządzania i kontroli Funduszu Spójności wykazał pewne nieprawidłowości – głównie dotyczyły one niedostateczności kontroli procedur przyznawania kontraktów, przeprowadzanych na podstawie Artykułu 4 Rozporządzenia (WE) Nr 1386/2002.

4.3. Nieprawidłowości i zawieszenie pomocy

W 2003 roku Europejskie Biuro ds. Przeciwdziałania Oszustwom (OLAF) zakończyło prace nad raportami z audytów przeprowadzonych w 2002 roku wspólnie z DG REGIO w czterech krajach członkowskich korzystających z pomocy Funduszu Spójności, które dotyczyły stosowania przepisów Rozporządzenia (WE) Nr 1831/94 względem systemów i procedur zgłaszania nieprawidłowości oraz dalszego postępowania w tym zakresie. Należy zaznaczyć, że wspomniany audyt przeprowadzono równoległe z audytami dotyczącymi realizacji postanowień Rozporządzenia Nr 1681/94 w odniesieniu do Funduszy Strukturalnych. Wnioski z audytu przekazano zainteresowanym krajom członkowskim, a raport podsumowujący przesłano Radzie Europy, Parlamentowi Europejskiemu oraz Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu.

Ponadto na mocy Artykułu 3 Rozporządzenia (WE) Nr 1831/94¹⁷ w sprawie nieprawidłowości i odzyskiwania kwot niesłusznie wypłaconych w związku z finansowaniem z Funduszu Spójności oraz organizacji systemu informacji w tym zakresie od krajów członkowskich wymaga się zawiadomienia Komisji o przypadkach wystąpienia nieprawidłowości, które były przedmiotem pierwszego orzeczenia administracyjnego lub sądowego.

W roku 2003 dwa kraje członkowskie korzystające z pomocy – Grecja i Portugalia – zawiadomiły Komisję o wystąpieniu odpowiednio 36 i 12 przypadków niezgodności. Przypadki zgłoszone przez władze greckie dotyczyły kontrybucji Wspólnoty w wysokości 121 005 484 €, z czego 120 240 418 € odliczono od złożonych w Komisji wniosków o płatność. W większości przypadków nieprawidłowości dotyczyły nieprzestrzegania zasad dotyczących zamówień publicznych, natomiast pozostałe przypadki związane były z niekwalifikowaniem się wydatków. Nieprawidłowości

¹⁷ OJ L (Dz. Urz.) 191, 29.7.1994, s. 1.

zgłoszone przez władze portugalskie dotyczyły kontrybucji Wspólnoty w wysokości 21 043 856 €, a przyczyny były analogiczne do odnotowanych w Grecji. Należy zwrócić uwagę, że ponad połowa przypadków nieprawidłowości dotyczących niekwalifikowania się wydatków została wykryta podczas inspekcji przeprowadzonych przez Wspólnotę. W skali kraju odzyskano łączną kwotę 897 896 €, a reszta środków pozostaje do odzyskania.

Należy zaznaczyć, że na mocy powyższego Rozporządzenia dwa pozostałe kraje członkowskie otrzymujące pomoc z Funduszu Spójności poinformowały Komisję, że w danym roku nie wykryto u nich żadnych nieprawidłowości. Mimo wszystko wspomniane kraje powinien zainteresować fakt, że wiele z przypadków wykrytych podczas audytów przeprowadzanych przez Wspólnotę nie było wcześniej zgłoszonych na mocy Rozporządzenia.

W ciągu 2003 roku biuro OLAF nie przeprowadziło na mocy Artykułu 3 Rozporządzenia (WE) Nr 1073/1999¹⁸ żadnych zewnętrznych badań.

5. OCENA I EWALUACJA

5.1. Informacje ogólne

Na mocy znowelizowanego Rozporządzenia Nr (WE) 1164/94 oraz w celu zapewnienia skuteczności pomocy uzyskiwanej ze Wspólnoty, Komisja i kraje członkowskie objęte Funduszem Spójności są odpowiedzialne za ocenę i ewaluację projektów inwestycyjnych, o dofinansowanie których kierowane są wnioski do Funduszu Spójności.

Każdemu wnioskowi o pomoc musi towarzyszyć złożona przez zainteresowany kraj członkowski ocena *ex-ante* kosztów i korzyści projektu dowodząca, że korzyści społeczno-gospodarcze płynące z projektu są proporcjonalne do przyznanych środków. Następnie Komisja poddaje taką ocenę szczegółowemu badaniu wykonywanemu w oparciu o nowy przewodnik na temat analizy kosztów-korzyści (ACA)¹⁹ stosowany zarówno przez jednostki opracowujące projekt (*promoters*), jak i przez Komisję do oceny słuszności dofinansowania. Cztery podstawowe zasady Wspólnoty (patrz punkt 5.2) są stosowane z myślą o uproszczeniu metody oraz o zapewnieniu podstawie odpowiednich przepisów większej przejrzystości i integralności oceniania głównych projektów infrastrukturalnych finansowanych z funduszu ERDF, Funduszu Spójności oraz instrumentu ISPA. Na podstawie wymienionych zasad Komisja zatwierdza projekty i decyduje o wielkości dofinansowania ze Wspólnoty, biorąc jednocześnie pod uwagę przychody generowane przez projekt oraz stosowanie zasady PPP, czyli „zanieczyszczający płaci”.

Komisja zorganizowała dla krajów członkowskich seminaria mające na celu zapewnienie im pomocy w stosowaniu nowego przewodnika ACA.

Słuszność dofinansowania z Funduszu Spójności może być rozważana także z pomocą ekspertów z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

¹⁸ OJ L (Dz. Urz.) 136, 31.5.1999, s. 9.

¹⁹ http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/guide_en.htm

Z chwilą oddania projektu do eksploatacji ocena *ex-post* dokonywana przez Komisję wykaże, czy pierwotnie zamierzone cele zostały lub zostaną osiągnięte oraz jaki jest wpływ projektu na środowisko.

5.2. Badanie i ocena projektów *ex-ante*

W 2003 roku na podstawie nowego Przewodnika na temat analizy kosztów i korzyści Komisja wykonała szereg prac w celu uzyskania większej spójności analiz finansowych *ex-ante* dla różnych projektów. Cztery podstawowe zasady proponowane przez Komisję to: 1) realna stopa dyskonta na poziomie 6% (8% dla ISPA), 2) brak w ogólnych kosztach inwestycji rezerwy na działania dodatkowe, 3) w niektórych przypadkach można wziąć pod uwagę koszty historyczne; oraz 4) stosowanie proponowanej metody kalkulacji²⁰ pozwalającej na dofinansowanie projektów dotyczących zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków nawet w 50%, przy założeniu stosowania zasady PPP. Rezultaty dyskusji nad powyższymi czterema podstawowymi zasadami przekazano krajom członkowskim do omówienia w 2002 roku. Szczególny nacisk położono na korzyści ekonomiczne, ponieważ głównym celem polityki spójności jest maksymalizacja rozwoju gospodarczego oraz redukcja stopy bezrobocia i rozbieżności regionalnych reprezentowanych przez PKB na mieszkańca. Wkład komisji ma również znaczenie edukacyjne, ukierunkowujące jednostki opracowujące projekty na przeprowadzanie solidniejszych ocen w zakresie różnorodnych analiz ekonomicznych. Ponadto wiele raportów nie zawiera analizy ryzyka, a komisja także w tym zakresie Komisja nakłania jednostki opracowujące projekty do stosowania wspomnianych technik – nie tylko z myślą o poprawie szans projektów na uzyskanie funduszy, ale również w celu zwiększenia ich oddziaływania społeczno-gospodarczego na rozwój regionalny.

5.3. Współpraca z bankiem EIB podczas rozpatrywania projektu

W ramach podpisanego w 2000 roku a obowiązującego do końca roku 2006 kontraktu pomiędzy Komisją a bankiem EIB, Komisja może zwrócić się do EIB z prośbą o udzielenie pomocy technicznej w zakresie oceny projektów Funduszu Spójności, głównych projektów wspieranych przez ERDF oraz projektów finansowanych z instrumentu ISPA. Komisja regularnie otrzymuje od EIB informacje o projektach zgłoszonych do jednego z powyżej wymienionych trzech funduszy, któremu bank EIB zdecydował się przyznać środki pomocowe. W roku 2003 EIB dokonał analizy dziewięciu hiszpańskich i jedenastu portugalskich projektów dofinansowanych z Funduszu Spójności.

5.4. Gospodarczy i społeczny wpływ Funduszu w krajach członkowskich oraz jego wpływ na gospodarczą i społeczną spójność w Unii Europejskiej, w tym na zatrudnienie

Na mocy Rozporządzenia powołującego Fundusz Spójności od Komisji wymagana jest ocena ekonomicznego oddziaływania Funduszu – zarówno indywidualnych projektów, jak również całokształtu pomocy uzyskiwanej ze Wspólnoty – na spójność gospodarczo-społeczną, w tym na zatrudnienie.

²⁰ Metoda „zmodyfikowanej luki finansowania” ($R=C/(C+R)$) w przeciwieństwie do metody „luki finansowania” ($r=(C-R)/R$); gdzie r = stopa luki finansowania; R = wartość bieżąca netto przychodów; C = wartość bieżąca netto kosztów inwestycji.

Jak wynika z wykonywanych w przeszłości symulacji²¹ inwestycje Funduszu Spójności w zakresie infrastruktury transportu i ochrony środowiska pozytywnie oddziałują na rozmieszczenie przemysłu, ponieważ zwiększają atrakcyjność regionów oraz poprzez zwiększenie przychodów pobudzają działalność gospodarczą.

Oddziaływanie na PKB jest jeszcze bardziej widoczne, jeśli weźmiemy pod uwagę szerszy aspekt wpływu pomocy strukturalnej w odnośnych regionach, a zatem będziemy rozpatrywać ją nie tylko pod względem skrócenia czasu transportu, ale także wzrostu produktywności wynikającego ze wzmocnienia gospodarki od strony podaży.

Powyższe wnioski zostaną zweryfikowane przez realizowaną „ocenę *ex-post* dla licznej grupy losowo wybranych projektów dofinansowanych z Funduszu Spójności”, których wyniki będą dostępne pod koniec 2004 roku.

5.5. Program oceny *ex-post*

W 2003 roku zapoczątkowano ocenę *ex-post* 200 losowo wybranych projektów dofinansowanych z Funduszu Spójności w latach 1994-2002.

Powyższa ocena musi a) zawierać informacje na temat skuteczności i efektywności pomocy oraz b) nakreślić stosowne wskazówki przydatne dla rozszerzenia Funduszu Spójności o nowe kraje członkowskie. Szczegółowemu badaniu poddanych zostanie 60 projektów z grupy losowo wybranych projektów. Dla tych projektów ponownie zostaną wyliczone wartości wskaźników finansowo-ekonomicznych.

Ocenie poddanych zostanie 200 losowo wybranych projektów, z czego 119 projektów dotyczy ochrony środowiska a 81 – to projekty dotyczące sektora transportu. Najwięcej projektów w wybranej próbie pochodzi z Hiszpanii, ponieważ tam dofinansowano najwięcej projektów. A zatem grupa zawierać będzie 92 projekty finansowane w Hiszpanii, po 42 projekty w Grecji i Portugalii oraz 22 w Irlandii. W zawężonej próbie 60 projektów przeznaczonych do szczegółowej analizy zostaną zachowane proporcje sektorowe – mianowicie 36 projektów będzie dotyczyło ochrony środowiska a 24 projekty – transportu. Geograficzny rozkład będzie następujący: 29 projektów z Hiszpanii, 3 z Grecji, 12 z Portugalii oraz 6 z Irlandii.

Przewiduje się, że wyniki wspomnianego studium będą dostępne do końca 2004 roku.

6. DIALOG MIĘDZYINSTYTUCJONALNY, DZIAŁANIA INFORMACYJNE I PROMOCYJNE

6.1. Raport roczny za 2002 rok

6.1.1. Parlament Europejski

Jako że kadencja Parlamentu dobiega końca i nie wyznaczono żadnego sprawozdawcy w zakresie Raportu z działalności Funduszu Spójności w roku 2002, Parlament nie przedstawił swoich uwag na temat powyższego raportu.

²¹ *Źródło:* Poprzednie raporty z działalności Funduszu Spójności. Trzeci Raport w sprawie Spójności Gospodarczo-Społecznej, Bruksela, marzec 2004 r.

6.2. Informacje od krajów członkowskich

W dniach 17 lipca i 19 listopada 2003 roku w Brukseli odbyły się dwa spotkania informacyjne z uczestnictwem wszystkich 15 krajów członkowskich oraz krajów kandydujących.

Podczas pierwszego spotkania Komisja nakreśliła prognozy dotyczące zobowiązań i płatności na dany rok, a poszczególne kraje członkowskie przedstawiły swoją sytuację. Ponadto Komisja zapoznała uczestników z projektem rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych opracowanym na podstawie Decyzji 96/455/WE. W wyniku trudności napotykanych podczas stosowania pewnych postanowień Decyzji, niektóre kraje członkowskie wystąpiły z prośbą o nowelizację tekstu. Z przyczyn czysto prawnych Decyzja została zastąpiona Rozporządzeniem Komisji formalnie przyjętym dnia 1 kwietnia 2004 roku.

Podczas listopadowego spotkania Komisja przedstawiła raport roczny z działalności Funduszu Spójności za 2002 rok, prognozy zobowiązań i płatności za dany rok oraz informację, że w związku z wynikiem dokonanej w połowie okresu programowego rewizji Irlandia z dniem 1 stycznia 2004 roku nie będzie kwalifikować się do otrzymywania pomocy z Funduszu Spójności.

6.3. Przedsięwzięcia Komisji w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych

Począwszy od roku 2002 następuje stopniowa integracja działań Funduszu Spójności z ogólnymi działaniami DG REGIO, tak aby ich zasięg stanowił nieodłączną część ogólnych działań informacyjno-promocyjnych podejmowanych przez DG.

Projekty Funduszu Spójności są relacjonowane w szczególności w ramach działań *ad hoc*, takich jak publikacje, fotoreportaże czy imprezy. Jednym z przykładów może być ujęta w broszurze opublikowanej we wrześniu 2003 roku historia sukcesu z Hiszpanii dotycząca oddziaływania Funduszy Strukturalnych na konkurencyjność, zrównoważony rozwój oraz spójność w Europie. Kolejna publikacja na temat projektów w Grecji przedstawia prace Funduszu Spójności w tym właśnie kraju.

Kluczowym punktem w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych w roku 2003 było zorganizowane w marcu seminarium zatytułowane „Przyszłe zarządzanie Funduszami Strukturalnymi: jaki powinien być podział obowiązków?”, podczas którego wykazano różnice w praktykach stosowanych w poszczególnych krajach członkowskich. Oznacza to, że pomimo pozornie jednolitych zasad w praktyce istnieją różnice w zakresie zarządzania funduszami. Perspektywa poszerzenia Unii, następstwem której będzie wprowadzenie krajów członkowskich posiadających bardzo odmienne struktury administracyjne i finansowe oraz bardzo odmienne metody działania, zapoczątkowała otwartą dyskusję na temat zarządzania Funduszami Strukturalnymi, a tym samym zarządzania Funduszem Spójności, jak również podziału obowiązków od roku 2007.

Ponadto Komisja we współpracy z Zespołem Informacyjnym o Funduszach Strukturalnych (SFIT) będącym grupą roboczą składającą się z przedstawicieli krajów członkowskich opracowała bogato ilustrowany przewodnik dobrej praktyki mający na celu zapewnienie krajom członkowskim (a w szczególności czterem krajom objętym Funduszem Spójności) pomocy w zakresie skutecznego i dostępnego przekazywania

informacji o Funduszach Strukturalnych i Funduszu Spójności. Od października 2003 roku wspomniany przewodnik jest dostępny na stronie internetowej DG.

Na życzenie niektórych krajów członkowskich Komisja zainicjowała rewizję Decyzji 96/455/WE w sprawie prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących Funduszu Spójności. Projekt Rozporządzenia przedstawiono na jednym z posiedzeń Funduszu Spójności. Celem nowelizacji jest uproszczenie stosownych postanowień oraz wyjaśnienie narzędzi i przesłanek, które mogą poprawić wizerunek roli Unii.